

Wesley János
Lelkészképző Főiskola Könyvtára

719479

Sorozatszerkesztő
BÁLINT ÁGNES
VISKY ANDRÁS

6 puritán
tanítók

JONATHAN EDWARDS

Ébredés az egyházban

KOINÓNIA
Kolozsvár, 2001

R

3

A fordítás alapjául szolgáló mű:

Jonathan Edwards: *Thoughts on the Revival of Religion in New England, in The Works of Jonathan Edwards*
The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1992
(First published 1834)

Fordította

IFJ. ADORJÁN KÁLMÁN

A fordítást ellenőrizte és szerkesztette

DR. LÉSZALLEHEL

Hungarian translation © KOINÓNIA, 2001

A könyv megjelenését a Fieldstead & Company
támogatta

A biblia idézeteket az 1975. évi új fordítású Biblia
javított kiadásából vettük át

Descriptie CIP a Bibliotecii Nationale

EDWARDS, JONATHAN

Ébredés az egyházban / Jonathan Edwards; trad.: Adorján Kálmán.

Cluj-Napoca: Koinónia, 2001

p.; cm. – (Puritan tanítók)

ISBN 973 8022 41 x

I. Adorján Kálmán (trad.)

2

Előszó

„Építsetek utat a pusztában az Úrnak! Készítsetek
egyenes utat a kietlenben Istenünknek!” (Ézs 40,3)

A következő értekezésben elítélem azokat a lelkipásztorokat, akik túl nagy jelentőséget tulajdonítanak önmaguknak, és különösképpen feljogosítva érzik magukat arra, hogy irányítsanak, vezessenek és döntsenek, viszont meglehet, hogy ez a vád fog érni engem is. Bizonyára némelyek, amiközben ezt az értekezést olvassák, készségesen állapítják majd meg, hogy míg másokban megítélem e magatartást, magam vagyok benne a legvétkesebb. Megvallom, hogy nagy szabadsággal fejeztem ki gondolataimat majdnem minden dolog felől, ami Istennek ebben az országban történő, az utóbbi időkben tapasztalható csodálatos munkájával kapcsolatos. Hasonló módon jelentem ki azt is, hogyan látom Isten gondolatai szerint kötelességeit mindeneknek, legyenek bár feletteseim vagy atyáim, lelkipásztorok, vagy polgári hatóságok. Remélem azonban, hogy e sza-

beszélhet Krisztus országának egy szolgája ilyen természetű dolgokról, amelyek ezekben a kritikus pillanatokban oly közelről érintik Ura és Mestere országának ügyét. Elismerem, hogy helyénvalóbb lett volna, ha valamelyik idősebb lelkipásztor vállalkozott volna erre; de én nem halottam, hogy valaki is ezt megtette volna. Remélem azért, hogy megbocsáttatik, hogy ilyen dologra vállalkoztam. Azt gondolom, hogy senki sem értelmezheti úgy a szavaimat, mintha azokat rá akarnám kényszeríteni valakire is, vagy mintha azt feltételezném, hogy mások nem gondolkozhatnak önállóan. Gondolatainkkal nem kell egymás előtt elszámolnunk, tartozunk viszont ezzel az előtt, aki szívünket vizsgálja, és szemét rajtunk tartja, kiváltképpen ilyen rendkívüli időkben. Remélem, hogy ha kellőképpen alátámasztottam e munka felőli véleményemet, valamint azt, hogy hogyan kell a Szentírással és az értelmünkkel elismerni és előmozdítani azt, olvasóim úgy fogadják majd, mint Isten gondolatát és akaratát. Ha bármely részlet tekintetében mások több világossággal szolgálnának, remélem, hogy majd hálásan elfogadom. Úgy gondolom, hogy a korábbi időkhez képest sokkal inkább világossá vált előttem, hogy több bölcsességre van szükségem, mint amennyivel rendelkezem. Törvényt szabok magamra, hogy a világosságot megragadjam, és magamévá tegyem, bárhol is bukkanok rá, legyen bár gyermek vagy ellenség, aki azt elem tárja. Abban az esetben, ha e tanulmányban túl

badságom nem lépi túl az igazolhatóság határát. Egy szabad nemzetben oly nagy a sajtószabadság, hogy a közügyek intézésével, a törvényhozó testület kötelességeivel és a kormányzat előjáróival kapcsolatosan – még hogyha azok feleltetesei is – minden szerző botránkozás nélkül és szabadon hozhatja nyilvánosságra véleményét. Manapság a sajtó útján magánszemélyek osztják meg a Spanyolországgal vívott háborúval kapcsolatos érzéseiket az olvasóközönséggel, szabadon jelentve ki, mit tartanak a parlament és a főbb állami méltóságok feladatának stb. Itt, Új-Angliában mi egy sokkal fontosabb hadviselést folytatunk. Bizonyos vagyok afelől, hogy ha tekintetbe vesszük azt a szomorú civódást és zavart, ami e hadviselést kísérte, be kell ismernünk, mennyire szükséges, hogy valaki elmondja véleményét azzal kapcsolatosan, hogy miként is kell kezelni ezt az ügyet. Nem csupán a vita tárgyát képező részletkérdések némelyikét kell megvitatni, egyik vagy másik oldalról, röpiratokban (amint az meg is történt kellő hévvel és ádáztsággal) – hiszen ez inkább fellobbantja, és növeli a vitát ahelyett, hogy azt általában lecsendesítene. Ellenkezőleg, valami olyat kell nyilvánosságra hozni, ami az egész kérdéskört általában, a hozzá tartozó sok vitatott részlettel együtt sajátos megfontolás tárgyává teszi. Az is bizonyos, hogy már nagyon itt volt ennek az ideje. Ha magánszemélyek fennhéjázás nélkül kifejezhetik véleményüket, mennyivel nagyobb szabadsággal

sokat tulajdonítottam magamnak, vagy a büszkeség lelke érződik ki beszédmodoromból, nem csoda, hogyha mások ezt nálam jobban érzékelik. Ha így lenne, bocsánatot kérek, és esedezem, hogy minden keresztyén olvasó imádkozzék a világosságban, alázatban és buzgóságban való növekedésemért; hasonlóképpen, hogy oly mértékben ruháztassam fel az isteni Lélekkel, amennyire az evangélium szolgájának ilyen rendkívüli időkből szüksége van.

ELSŐ RÉSZ

Amely rámutat arra, hogy az Isten
dicsőséges műve az a rendkívüli munka,
amely az utóbbi időben, országunkban
történt

nyira, hogy a hit elerőtlenedésének látszatát kel-
tené. Végül azonban nagy javára szolgálna Isten
szentjeinek: sokkal lelkibb és kiválóbb tapasztalatokra tenné őket alkalmasakká, szeretetük alá-
zatosabb és mennyieibb, örömük elegyítetlenebb,
az élő kegyesség sokkal erőteljesebb, átfogóbb
és tartósabb lenne. Nem tudom, hogy nem áll-e
fenn annak veszélye, hogy miután szemünk meg-
nyílik hibáink látására, az ellenkező végletekbe
essünk? Az ördög jó messzire lődította az ingát
annak nyugvópontjától, és valószínűleg teljes dű-
héből az ellenkező irányba fogja lendíteni, miután
egyik irányba a lehető legmagasabbra vitte, hogy
ne hagyjon nekünk nyugtot, és megakadályoz-
zon abban, hogy egy megfelelő középutra helyez-
kedjünk. Micsoda szegény, vak, gyenge és nyo-
morult teremtés az ember a legjobb állapotában
is! Olyanok vagyunk, mint valami szegény, gyá-
moltalan juhok, az ördög pedig túlságosan ravasz
számunkra. Micsoda az erőnk? Micsoda a bölcses-
ségünk? Mennyire hajlamosak vagyunk a tévely-
gésre! Milyen könnyen beleestünk számtalan csap-
dába, éppen amikor bátrak és bizakodók vagyunk,
és nem kételkedünk igazunkban és biztonságunk-
ban! Balga juhok vagyunk a ravasz kígyók és ke-
gyetlen farkasok között, és észre sem vesszük. Ó,
mennyire nem lehet bennünket magunkra hagy-
ni! Milyen nagy szükségünk van a mi jó pász-
torunk bölcsességére, erejére, hozzánk hajlására,
türelmére, megbocsátására és szelídségére!

ÖTÖDIK RÉSZ

Amely rámutat arra, hogy mit kell
cselekedni e munka előmenetelért

Az Isten eme dicsőséges munkája előmenetelére használt eszközök és módszerek vizsgálatánál feltérképeztem már néhány esetben a sürgötelen ellenvetéseket és panaszokat, valamint azokat a tévedéseket, amelyekben kiigazításra van szükség. Most rátérek arra, hogy megmutassam helyeslően, hogy alázatos véleményem szerint mi a teendő, milyen utat kell választanunk e munka előmenetelének érdekében. Az előbbieken megmutattuk, hogy mindenkinek kötelessége, hogy egyetértésben a tőle telhető legtöbbet megcselekedje, és ennek elmulasztása milyen veszélyes dolog. Remélem, hogy az eddig elmondottakat olvasva, lesznek némelyek, akik felteszik a kérdés: Mit cselekedjünk? Gondolataimat felületnek szánom azok az olvasók számára, akik ekképpen kérdeznak.

I. SZAKASZ

Törekedjünk a botránykövek elmozdítására

Úgy gondolom, hogy elsősorban a botránykövek elmozdítására kell vállalkoznunk. Amikor Isten úgy jelenti ki magát, mint aki jön, hogy e világ-

Ézs 40,3

ban felállítsa a királyságát, ez hangzik: „Építsetek utat a pusztában az Úrnak! Készítsetek egyenes utat a kietlenben Istenünknek!”; „Ezt mondja: Töltsétek, töltsétek, egyengessétek az utat, vegyétek el népem útjából, amiben megbotolhat!”; „Vonuljatok, vonuljatok ki a kapukon, készítsetek utat a népnek! Töltsétek, töltsétek föl az országutat, hányjátok le róla a köveket”.

Ézs 57,14

Ézs 62,10

Ennek érdekében mindkét oldalon sok a megvallani való hiba. Ugyanis kétségtelenül sok és nagy tévedés történt az utóbbi időben a civódások és zűrzavarok rendjén, a világosságnak és sötétségnek keveredésében. Alig van talán gyakorlat, ami annyira ellentétes lenne romlott hajlandóságainkkal, és ami az emberi büszkeségre nézve oly halálos lenne, mint ez, de meg kell történnie. Amikor közeledik a mennyek országa, vagy amikor nagyon kívánjuk, hogy erre néző vágyunk beteljesedjék, különösen helyénvaló köteleesség a hibákból való megtérés. Ezt értjük meg Keresztelő János prédikálásából. Ha pedig most Isten bennünket hangosan megtérésre hív, arra is felszólít egyben, hogy annak nyilvánosan jelét adjuk. Meg vagyok győződve afelől, hogy akik nyíltan ellenezték ezt a munkát, vagy időnként könnyelműen beszéltek róla, nem nyerhetnek Istentől bocsánatot, ha csak nyilvánosan meg nem vallják tévedésüket. Különösképpen vonatkozik ez a lelkipásztorokra. Ha közvetve vagy közvetlenül, bármilyen módon nyíltan ellenálltak e munkának, ha nyilvános szolgálatukban vagy egyéni beszélgetéseikben viselkedésükkel népükben e munkával szemben előítéleteket ger-

jesztettek, ám utólag meggyőződnek annak jó és isteni voltáról, amit addig elleneztek, semmiképpen ne szépítgessék tettüket, se ne mentegétközenek, azt állítva, hogy ők mindig is így gondolkodtak, csupán csak bizonyos meggondolatlanságok ellen volt kifogásuk. Ellenkezőleg: vallják meg nyíltan felismert bűnüket, és ítélik el magukat cselekedetükért, mivel Krisztus ellen, sőt a Szentlélek ellen szóltak, amikor könnyelműen beszéltek e munkáról, és másokban előítéletet támasztottak ellene. És noha tudatlanságban és hitetlenségben cselekedtek, ha ráébrednek arra, hogy kivel is helyezkedtek szembe, kétségtelenül Isten előtti köteleességük lesz nyilvánosan megvallani tettüket.

Önmagukat megalázva nyilvánosan vallást kell tenniük másrészt azoknak is, akik az ébredés buzgó munkásai voltak, amennyiben a fentebb felsorolt dolgokban nyíltan és nagyon eltévelyedtek, a keresztyén szabályok ellen cselekedtek, ezáltal nyíltan megsértve másokat és a jó render, és a vallás ügyének kárt okoztak. Így kell féltedobniuk a köveket, és készíteniük Isten népének útját. Akik nyílt törvényszegéssel mások útjába nagy botrányköveket gördítettek, nyilvános bűnbánattal kötelesek azokat félretenni az útból.

Lesznek bizonyára, akik tiltakoznak ez ellen, mondván, hogy ez alkalmat ad az ellenségnek az arcátlanságra, nekik maguknak és a vallásnak bántalmazására. Ezt valóban meg is cselekedték egyesek megszégyenítésére, amiképpen történt Whitfield úr visszavonásaiban tanúsított jóindulata és több más esetben is. Azonban ne tartson vissza

bennünket a parancsként hagyott keresztyén kötelességünk végrehajtásától az a tény, hogy a vallásnak elkeseredett ellenségei készek mindent felhasználni annak ellenében, még ha arról is van szó, hogy nyilvános tévedés után megalázkodásunknak és megtérésünknek kell jelét adnunk. Gonosszal akarjuk megelőzni a gonoszt, amilyenben elkerüljük ezt a kellemetlenséget, és valóságos tévedésünk megbánását látható módon nem vállaljuk. Másrészt sokkal veszélyesebb gonosz következményei vannak egy ilyen magatartásnak, hiszen az jelent leginkább előnyt az ellenségnek, ha vétkezünk és megmaradunk abban. Végül is Krisztusnak és a vallásnak az öregbít leginkább tisztességét, ha a keresztyének keresztyénekként járnak el abban, hogy nyilvánosan elkövetett vétkeikért nyilvánosan megalázkodnak. Ilyen módon a legvalószínűbb, hogy Isten a segítségükre siet.

Az ilyen napokban, mint amilyeneket mi élünk, Isten különösképpen arra szólítja fel népet, hogy az alázatosságot és a kölesönös türelmet rendkívüli mértékben gyakorolja. Közeleg Krisztus uralkodásának eljövetele, ami az emberekkel való viselkedésünkben tőlünk nagy szelidséget követel: „A ti szelidségetek legyen ismert minden ember előtt. Az Úr közel!”.

FII 4.5

Munkálja bennünk ennek a készségét a jelenvaló, vagy legalábbis közelgő isteni fenség félelme, eltérítve annak ellenkezőjétől. Egyáltalán nem helyénvaló dolog, hogy egymást ítélgessük, egymás iránt indulatosak és keserűek legyünk, amikor olyan figyelemreméltó módon érezteti velünk

jelenlétét a szíveket vizsgáló Úr, aki előtt mindannyiunknak számot kell adnunk. Ilyenkor saját házunk táján foglalatoskodjunk, vizsgáljuk, és vádoljuk önmagunkat, és ügyeljünk a saját viselkedésünkre. Ha majd elközeleg az Isten egyházának dicsőséges boldogsága, a legalázatosabbak fognak benne a leginkább részesülni. Amikor ugyanis Krisztus az Ő dicséiben sikerrel jár, akkor „az igaz ügyért, az igazság védelmében” cselekszi, és amikor „ítéletet tart az Isten”, akkor „szabadulást ad a földön az alázatosoknak”; „az alázatosak” azok, akik az Úrban „újra örömeiket lelik”. Amikor pedig eljön az idő, hogy Isten az Ő szentjeinek adja e világot, „az alázatosak/szelídek öröklik a földet”, míg „Isten a kevélyeknek ellenáll”.

Zsolt 45,4-5

Zsolt 76,10

Ézs 29,19

Zsolt 37,11

és Mt 5,5

Nem kell tehát keserűséggel kezelni azokat, akik a munkában való nagy buzgóságukban nagy hibákat követtek el, és sérelmeket okoztak. Bőséges okunk van arra, hogy elhiggyük: ők Isten drága gyermekei, akikért meghalt Krisztus, azért felismerik majd hibájukat. Azokra nézve pedig, amikben tévedni látjuk őket, okkal mondjuk az apostollal együtt: „és ha valamit másképpen gondoltok, azt is kijelenti majd Isten nektek”. Hibáikat ne használjuk ki arra, hogy felháborodást keltsünk ellenük, sőt inkább hassunk oda, hogy mindazok, akik reméljük, hogy Isten gyermekei vagyunk, magunkat megalázzuk, és az Úr Jézus Krisztusnak sokkal inkább alá vessük magunkat, látva, hogy Isten népe is mennyire hajlamos az eltévelyedésre. Azok a lelkipásztorok pedig, akiket megítéltek, és megsértettek, viselkedjenek Krisztus tanítványaiként: viszont nem ítélvén, és

Éf 3,15

bosszút nem állván, hanem szelídséggel és békétűrőssel fogadván a sérelmeket, a maguk javára fordítva azokat; szívüket és utjaikat még szigorúbban megvizsgálva, ajánlják önmagukat Istennek. Ekképpen fogja őket Isten a gondviselése által igazolni, ha valóban hozzá tartoznak. Mi még nem látjuk a dolgok végét, és azt sem tudjuk, hogy az események folyamán Isten kit fog a leginkább igazolni, és tisztességben részesíteni: „Jobb valaminek a befejezése, mint annak elkezdése. Jobb türelmesnek lenni, mint kevélynek”. Ellenkezik a kölcsönös békétűrőssel, ha a felek gyűlöletes nevekkel bélyegzik meg egymást, amint az Új-Angliában sok helyen történik, és aminek következtében a szakadás csak növekszik, és állandósul. Az ilyen becsmérő elnevezések csak arra jók, hogy két különálló csapatba, egymással szemben csatarendbe állítsanak, márpedig ez Isten munkáját nagymértékben hátráltatja.

Préd 7,8

Amiképpen az ilyen különleges időkben nagyon szükséges, hogy egymás iránt nagy békétűrőst tanúsítsunk, ugyanúgy kívánatos, hogy Isten népe ezt a nagy türelmet gyakorolja Istenre való várakozásában is, amikor a kegyelmi eszközök tekintetében különleges nehézségeket és hátrányokat tapasztal. Egy vallásos ébredés kezdetén természet- és szükségszerűen jelentkezni fognak az ilyenféle nehézségek. Az ébredő egyház sok része bizonyos ideig nagy hátrányokat kell hogy elszenvedjen a régi romlások maradékai miatt, a látható egyház általános romlásának tulajdoníthatóan. Nem várhatjuk el, hogy az egyházban a dolgok hosszán tartó romlottsága és zül-

Törekedjünk a butánykővek elmozdítására

löttsége után minden egyszerre helyreálljon: időre van ahhoz szükség. Ha pedig Isten népe ilyen esetben elhamarkodottan és erőszakosan cselekszik, eltökélve magát arra, hogy mindent egyszerre rendbe hozzon, és akár szakadások és elkülönülések árán is megvédje magát, csupán hátráltatni fogja a dolgok rendeződését ahelyett, hogy elősegítené. Ily módon késni fog a javulás, és minden darabokra törik. A nehézség lehet valóban olyan tűrhetetlen, hogy nem bír halasztást, és Isten népe nem mehet tovább a dolgok állapota szerint, Isten feltétlen parancsainak sérelme nélkül. Ellenkező esetben viszont, ha mégoly nagy is a nehézség, más utat kell választani. Isten népe járuljon bizalommal egyenesen a kegyelem királyi székéhez, és tárja fel nehézségeit a juhok nagy Pásztora előtt, akinek gondja van egyháza minden ügyére; ezt megcseleksedvén, várjanak rá türelemmel. Ha így cselekszenek, remélhetik, hogy a maga idejében megjelenik az ő szabadításukra. Ha viszont ehelyett türelmetlenül a maguk kezébe veszik ügyüket, csak hitetlenségüket árulják el, Istent gyalázzák meg, és minden okuk meglesz, hogy attól féljenek: Isten magukra hagyja őket, hogy ügyeiket rendezzék, ahogy csak tudják. Ha az imádságban állhatatosak lévén türelmesen vártak volna Krisztusra, megtapasztalhatták volna jelenlétét és sokkal hathatósabb szabadítását. Aki hisz, az nem menekül el. Az Úr pedig különösképpen azoknak jelenik meg, akik a nehézségek idején türelemmel várják Őt, hogy nagy dolgokat cselekedjék az egyházáért. Erre

tanít az Ige az Ézs 30,18; a 40. fejezet vége; 49,23; Zsolt 37,9 és sok más hely által.

Nem is olyan régen találkoztam az Énekek énekében a menyasszony néhányszor ismétlődő szavainak magyarázatával: „Kérve kérek titeket, Jeruzsálem lányai, ne keltsétek, ne ébresszétek fel a szerelmet, amíg nem akarja!” Ez volt számomra az egyetlen kielégítő magyarázat, és a következőkről szól: ha Isten egyháza nagy nehézségek és nyomorúságok közepette van, és úgy tűnik számára, hogy Krisztus nem siet segítségére, sőt elhanyagolja őt, mintha aludnék, ilyen esetben Isten egyházán, azaz Jeruzsálem lányain ne uralkodjék el a kapkodás. Ne legyenek türelmetlenek kívárni, amíg Krisztus a maga idejében felébred, és segítségükre siet; ne keressenek egyéb utakat, sem erőszakos eszközöket a maguk szabadítására, amíg Krisztus meg nem jelenik, és ki nem nyitja nekik az ajtót. Ezt jelenti Krisztust idő előtt felköltetni és felserkenteni. A Szentírás gyakran úgy mutatja be Istent, mint aki alszik, amikor egyháza nyomorúságban van, és Ő a maga gondviselése szerint nem siet segítségére. Ekképpen aludt Krisztus is a hajóban, amikor a vihar ide-oda dobálta a tanítványokat, hajójukat pedig elborították a hullámok. A Szentírás ugyanakkor úgy beszélt Istenről, amikor népe segítségére siet, mintha álomból ébredne fel. Megvan annak elrendelt ideje, hogy Krisztus ilyenformán „felserkenzen” álmából, és az Ő népének ki kell várnia ezt, és nem szabad Őt a maga ideje előtt türelmetlenül felráznia. Érdemes megfigyelni, hogy milyen szigorú parancs ez Jeruzsálemi lányai számára: há-

Zsolt 7,7;
35,23;
44,24; 59,5;
73,20

F. munka közvetlen előmozdítása

romszor is megismétli az Én 2,7; 3,5 és 8,4 verseiben. A 2,1–6 arról szól, hogyan támogatja Krisztus az egyházát a szenvedés idején, amikor az egyház olyan „mint a lilium a tövisek közt”. A 7. vers a szabadító Krisztust váró egyház türelméről szól, amint arra kényszeríti Jeruzsálem lányait a gazellákra és a mező szarvasaira – e szelíd és ártalmatlan teremtményekre –, hogy fel ne keltsék, és fel ne ébresszék a szerelmét addig, a míg az nem akarja. Ezek az állatok nem ragadozók, nem emésztk fel egymást, nem harcolnak ellenségekkel, hanem elmenekülnek azoktól, és természetük szerint kedvesek. A következő vers az egyháznak a szenvedéseit valamint alázatos és türelmes várakozását követő szerencsés helyzetéről szól, hiszen Krisztus nemsokára felébred, gyorsan megjelenik, és hirtelen eljön: „Szerelmesem hangját hallom! Jön már, ugrálva a hegyeken, szökdelve a halmokon”.

Péld 5,19

Én 2,8

II. SZAKASZ

Mit kell tennünk, hogy e munkát még közvetlenebbül előmozdítsuk

Az eddigiekben arról beszéltünk, hogyan kell viselkednünk, hogy a munka akadályait félretegyük. Ezek mellett azonban vannak dolgok, amiket az ébredés még közvetlenebb előmozdítása érdekében meg kell tennünk. Itt mindenkinek kötelessége, hogy elsősorban a saját maga szívét vizsgálja meg, és lássa: ő maga vajon részesült-e e munka áldásaiban, és saját lelkében támogatja-e

azt. Most van a legdicsőségebb alkalom arra, hogy a lelkek javára valamit tegyünk. Az Ézs 55. fejezetében hirdetett kegyelmes, komoly és megindító hívás nyilvánvalóan egy a világban végbemennő nagy vallásos ébredés idejére vonatkozik: „Ti szomjazók mind...”, hiszen erre utal világosan az előző fejezet és az említett rész folytatása is. A 6. versben ezt halljuk: „Keressétek az Urat, amíg megtalálható! Hívjátok segítségül, amíg közel van!” Különösképpen ilyen időkre vonatkozik, amit Krisztus hirdet és Ő maga végez:

Jel 21,6

„Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen.” (Ugyanott a 22,17-ben ez áll: „A Lélek és a menyasszony így szól: »Jöjj!« Aki csak hallja, az is mondja: »Jöjj!« Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!” Valószínűleg ilyen, a lombosátor ünnepe által jelképezett időkre vonatkozik az is, hogy: „Az ünnep utolsó nagy napján felállt Jézus, és így kiáltott: »Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbennem, ahogyan az Írás mondta,

Jn 7,37–38

annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!«”. Isten szabadon és készségesen árasztja ki kegyelmét az ilyen időkben, a következő Ige szerint: „Kapuid legyenek nyitva állandóan, ne legyenek zárva se éjjel, se nappal”.

Ézs 60,11

Én ugyan nem ítélem el azokat, akik ellenálltak e munkának, és azt sem kívánom, hogy mások elítéljék őket. Ha viszont közülük egyesek elolvassák ezt az értekezést, bátorkodom arra kérni őket, hogy hagyják abba a másokkal való bajlódásukat, és nézzenek a saját lelkükbe, hogy vajon Isten Lelke végezheti-e bennük a maga

E munka közvetlen előmozdítása

igazi, üdvözítő munkáját. Ha okuk lesz azt gondolni, hogy ez nem történt meg, vagy ha reménységük nagyon kétséges, honnan veszik maguknak a bátorságot, hogy mások hibáival és feltételezett hamis reménységével oly indulatosan foglalkozzanak? Most pedig azokhoz esedezem, akik mindezidáig valamelyest az arminiánus felfogás felé hajlottak, hogy vizsgálják meg azt a munkára való tekintettel, és gondolják meg: ha a Szentírás valóban Isten Igéje, vajon az a munka, amit ennek az értekezésnek első részében leírtam, lényege szerint nem Isten munkája-e, vajon nem a Krisztus és az apostolai által tanított vallásnak felvirágzása? Lehet-e középutat találni e munka emberi birtoklása és az istenhit között, amelyben bárki is megnyugodhat? Ha ez valóban Isten munkája, nem borítja-e fel teljesen vallásos felfogásukat? És ha tényleg részesedni kívánnak az örök üdvösségből, nem foglalkoztatja-e őket erőteljesen az a gondolat, hogy felhagyjanak felfogásukkal? Itt van az alkalmas idő, hogy az arminiánusok megváltoztassák elveiket. Mint ennek a munkának egyik támogatója, szeretném alázatosan hívni őket, hogy jöjjenek, és társuljanak hozzánk, álljanak a mi oldalunkra, és ha Mózes tekintélyével bírnék, azt mondanám nekik, amit ő mondott Hórábnak: „Mi elindulunk arra a helyre, amelyről azt mondta az Úr: Nektek adom azt. Gyere velünk, és mi jót teszünk veled, mert az Úr jót ígért Izraelnek”.

4Móz 10,29

Amilyen nagyon hasznos és előnyös dolog, ha az ilyen időket jól kihasználjuk, ugyanolyan veszélyes az is, ha semmibe vesszük, és nem hasz-

MIT CSELEKEDJÜNK E MUNKA ELŐMENETEI ÉÉRT

náljuk ki megfelelő módon. A Szentírás nyilván értésünkre adja, hogy a Lélek hatalmas kitöltésének ideje kegyelmi időt jelent azoknak, akik ebben az áldásban részesülnek, másoknak viszont mindig a bosszúállásnak ideje. Ami az Ézs 61,2 szerint „az Úr kegyelmének esztendeje”, ugyanott „Istenünk bosszúállása napja” is. Így volt az apostolok napjaiban is a zsidók között. Az apostol a 2Kor 6,2-ben azt mondja arról az időről: „Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!” Ugyanarról viszont Krisztus így szól: „Ezek ugyanis a bosszúállás napjai”. Míg egyesek a mennyek országának áldásaiban részesültek, „A fejsze pedig ott van már a fák gyökerén: ezért minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágatik, és tűzre vették”. Istennek jósága és szigorúsága egyaránt felmagasztaltott, figyelemre méltó módon. Az aratás és a szüret együtt történik: miközben learattatják a föld, és Isten választottai az Ő esűrbe gyűjtenek, „az angyal ledobta éles sarlóját a földre, leszüretelte a föld szőlőjét, és belevetette Isten haragjának nagy borsajtójába”. A keresztyén egyház dicsőséges idejének kezdetével kapcsolatosan jövendölte a próféta: „Megtudjátok, hogy az Úr támogatja szolgálóit, ellenségeit pedig megbünteti”. Amikor pedig ama dicsőséges reggel megjelenik, „fölragyog majd az igazság napja számotokra, akik nevémet féltitek, és sugarai gyógyulást hoznak”, a kevélyeknek és gonosztevőknek viszont „olyan lesz, mint az izzó kemence”. Soha máskor annyi vétket felhalmozni, annyi ítéletet magukra vonni, sem szívüket megkeményíteni nem tud-

Lk 21,22

Mt 3,10

Róms 11,22

Jel 14,19

Ézs 66,14

Mt 3,9-10

a Károli ford.

4,1-3

E munka közvetlen előmozdítása

ják azok, akik ellenállnak Istennek, mint ilyenkor. Annál nagyobb ítéletet viszont nem is lehet halandóra kiróni, mint az isteni haragnak eme gyümölcsét. A nagy kegyelemnek és az isteni irgalom gyümölcseinek az ideje tehát ugyanakkor az isteni bosszúállásnak az ideje is azok számára, akik az ilyen időket semmibe veszik, és kihasználatlanul hagyják.

A jelenlegi vallásos ébredés helyzete félelmetes üzenetet hordoz a korban előrehaladottak felé. Az ébredés főként a fiatalságot érintette, mások viszonylag kevesen részesültek belőle. Így is történt általában, amikor Isten valami nagy dolgot kezdett el az egyháza felébredése érdekében: a fiatalokat ragadta meg, az öreg és nyakas nemzedéket pedig elvetette. Amikor a pusztában Isten rendkívüli módon kiárasztotta a Lelkét Izrael fiaira, főként az újabb nemzedékkel tette ezt, azokkal a kicsinyekkel, akikről azt hitték, hogy prédává lesznek. Végül ők vonultak be Józsuéval Kánaán földjére. Úgy tűnik, hogy Izrael egyházában az volt a legkiválóbb nemzedék. Bizonyítható, hogy nincs még egy nemzedék, amelyről az Írás oly sok jót és oly kevés gonosz dolgot mondana. Húsz évek sem voltak, akik e nemzedékhez tartoztak, amikor kijöttek Egyiptomból; ők tanúsították az „ifjúkor hűségét, a mátkaság szeretét”, amiről a Jer 2,2-3 beszél. Az idősebb korosztály viszont elpusztult: megátalkodott és nyakas nép maradt, mely szüntelen zúgolódt, és nem engedte magát meggyőzni, noha látta Isten sok csodás cselekedetét. A pusztában gyakorolt félelmetes ítéleteivel, a csapásokkal, ame-

MIT CSELEKEDJÜNK E MUNKA ELŐMENETELÉÉRT

lyeket a népnek el kellett szenvednie, Isten meggyőzte, és megalázta az ifjabb nemzedéket, így téve alkalmasakká őt nagy irgalmassága elfogadására. Az idősebb nemzedéket viszont elpusztította: „akiknek a teste elhullott a pusztában. És kiknek esküdött meg, hogy nem mennek be nyugalma helyére, ha nem azoknak, akik engedetlenekké váltak”. Ami gyermekeik iránt a nagy irgalmasságnak, Isten Lelke kiárasztásának ideje volt, az irántuk a bosszúállás napja volt. Értse meg azért ebből az idős nemzedék a figyelmeztetést, és ügyeljen arra, ne hogy visszautasítsa Isten sok csodáját, ami szeme előtt megy végbe, és amelyekkel Isten őt meggyőzni kívánja. Hagyjon fel ellenvetéseivel, zúgolódásával, Isten munkájával szembeni akadékoskodásával, hogy míg fiait Isten a tejjel és mézzel folyó földre viszi be, haragjában ellene ne esküdjék, és teste el ne hulljon a pusztában.

5Móz 2,16

Zsid 3,17-18

Zsolt 90. fej.

Amikor Isten nagy irgalmasságot kívánt gyakorolni a zsidókkal, hogy őket a babiloni fogságból kihozza, és a saját földjükre visszavigye, kiárasztotta a Lelkét rájuk Babilonban, hogy őket bűnbánatra és megtérésre vezesse, és hogy komolyan Istenhez kiáltsanak, az irgalmáért esedezve. Gyakran történik említés erről a prófétáknál. Ez azonban nem a fogságba hurcolt idős nemzedékkel történt meg. A fogság éppen elég hosszú volt ahhoz, hogy az a megátalkodott nemzedék ott kipusztuljon és meghaljon, legalábbis azok, akiket felnőttekként hurcoltak fogságra. A családfejek rendkívül makaesak voltak, és nem akartak hallgatni Jeremiás próféta ismételt elhang-

E munka közvetlen előmozdítása

zó, komoly figyelmeztetéseire. A fiatalok között azonban eredményesebb volt a próféta: „Kinek mondjam el, kit hívjak tanúnak, hogy hallják? Körülmetéletlen a fülük, nem tudnak figyelni. Gyalázzák az Úr igéjét, nem lelik kedvüket benne. Az Úr haragja tölt el engem, nem tudom már magamban tartani. Töltsd ki az utca a gyermekekre meg az ifjak társaságára! Foglyul esik férfi és nő (azaz a családfejek, ezeknek a gyermekeknek a szülei), öreg és aggyastyán egyaránt!”. Áldott legyen az Isten, hogy némelyek az idősebbek közül is részesültek e munka áldásaiban. Akik pedig felébrednek Isten Igéjének eme figyelmeztetéseire, és az Ő gondviselése rettenetes csapásaira, minden bizonnyal ezután részesülnek áldásaiban. Mindenképpen az ő dolguk, hogy vigyázzanak magukra, hogy ők is részesei legyenek e munkának, mert félelmetes dolog lesz a pokolra kerülni, miután annyi éven keresztül semmi mást nem tettek, csak haragot gyűjtöttek a harag napjára!

Jer 6,10-11

Mindenek felett azonban mi, lelkipásztorok vagyunk érdekelték abban, hogy a Lélek, mely országunkra kitöltetett, elvégezhesse bennünk üdvözítő munkáját. Milyen szomorú és gyászos helyzet ennek ellenkezője! Valaki Isten népe gyülekezetének élén áll, mint Krisztus képviselője és szószólója. Ilyen körülmények között, amikor sokan felébrednek, megtérnek, Isten sok szentje isteni világosságban, szeretetben és örömben részesül: neki a pásztornak és a nép vezetőjének szerepét kell játszania; arra kell vállalkoznia, hogy változatos körülmények között őket oktassa és ve-

zesse, folyamatosan képmutatóskodjon, és prédikálás közben magára szent pózt erőltessen; időről időre magánbeszélgetéseiben és emberekkel való foglalkozásában véleményt kell mondania azok helyzetéről; úgy kell beszélnie tapasztalt emberekkel, mintha értene hozzá, és maga is hasonló tapasztalatokkal rendelkezék; el kell hiternie másokkal, hogy örül az emberek megtérésének, arcára és beszédjére pedig a megelégedettség és öröm látszatát kell erőltetnie, miközben szíve türes: micsoda szörnyű helyzet! Ó, mily nyomorultul érezheti magát az ilyen ember! Mily szerencsétlen szolgaság és rabság ez! Mennyi kínnal és fűfanggal kell álcáznia magát egy ilyen lelkipásztornak! És mily gyenge a keze! Milyen végtelemül nagy ingerlése a felséges Istennek ez; Urának és Mesterének micsoda rosszallását vonja magára, ha ilyen körülmények között szívében továbbra is titkos ellensége marad! Úgy hiszem, a Szentírás alapján bőven van okunk arra következtetni, hogy az istentelen lelkipásztoroknál nem lesz alábbvaló a pokolban. Minden megtalálható bennük, ami a Szentírás szerint bűnösségükért és az isteni haragot növeli. Nagyon előnytelen helyzetben vannak a megtéretlen lelkipásztorok, akik az Isten gyermekeiben felfedezett szabálytalanságokkal, meggondolatlanságokkal vagy féktelen buzgósággal akarják felvenni a harcot, miközben tudva tudják önmagukról, hogy bennük viszont semmi buzgóság sincs! Ha a rajongás és a vadság áradatként tör be, avagy ellene állhatnak-e az ilyen lelkipásztorok ilyen szerencsétlen és gyenge eszközökként? Ugyan miféle bátorossággal nyitják ki

szájukat, ha lelkükbe nézve önvizsgálatot tartanak?

Nekünk lelkipásztoroknak nem csupán arra van szükségünk, hogy ténylegesen tapasztaljuk szívünkben Isten Lelkének üdvözítő munkálkodását, hanem hogy ilyen időkben ennek kettős mértékében részesüljünk. Úgy be kell teljesednünk világossággal, mint az a nagyítóüveg, amit a napfényre tartanak, szeretet és buzgóság dolgában az angyalokhoz kell hasonlítanunk, akik maguk is tűznek lángjai. A jelenlegi helyzet igenis azt kívánja a lelkipásztoroktól, hogy Isten Lelkével teljeseleg legyenek, mi pedig ne nyugodjunk, amíg nem részesülünk benne. Ennek érdekében pedig úgy gondolom, hogy mindenki másnál inkább, a lelkipásztorok gyakorolják magukat az imádságban és böjtölésben, magányosan és együttesen egyaránt. Úgy vélem, hogy a mostani körülmények között illő lenne, hogy egy-egy vidék lelkipásztorai gyakran találkozzanak, és töltsenek el néhány napot egymással, közösen böjtölve és buzgón imádkozva, komolyan esedezve az isteni kegyelem mennyből jövő rendkívüli támogatásáért, a mennyből. Milyen kívánatos lenne, hogy amikor alkalomadtán meglátogatják egymást, az üldögélés, füstölés és mulatozás, a világias és hiábavaló társalkodás, újdonságok és apró-cseprő dolgok csépelése helyett, idejüket közös imádsággal, dicsérettel éneklésével, lelki beszélgetésekkel töltenék. Hogy meg tud-e téren szegyeníteni sokakat közülünk, kik az isteni szolgálatban vagyunk, az egyszerű emberek sokasága! Bizonyos, hogy nem keresztyén lelkipásztorokként, Krisz-

MIT CSELEKEDJÜNK E MUNKA ELŐMENETELÉRT

tus tanítványaiként és követeként viselkedünk, ahogy kellene. Nem tehetjük, hogy míg elítélünk buzgó embereket amiatt, hogy mostanság bírálgatják a lelkipásztorokat, mélyen önmagunkba ne tekintenénk, és önmagunkat meg ne ítéljünk, ugyanis mi magunk hívjuk ki erőteljesen magunk ellen mások bírálgatását, és viszünk másokat az ítélgetés kísértésébe. És ha be tudjuk bizonyítani, hogy áthágták a bibliai szabályt, akik az ítélgetés bűnébe estek, akkor felháborodásunkat irányítsuk leginkább önmagunk ellen.

Különösen szükséges, hogy a mi időnkben a lelkipásztorok egymást segítsék ebben a nagy munkában. Hadd lássák az emberek, hogy lelkesek és elkötelezettek, hogy egy szívvel és lélekkel, és egyesített erővel töreksszenek arra, hogy e mostani dicsőséges lelki ébredés ügyét előmozdítsák. Ennek érdekében pedig találkozzanak egymással gyakran, és cselekedjenek egyetértésben. Hírem szerint nagyon hasznos dolog lenne, ha egy országban megszokott dologgá válna, hogy a lelkipásztorok nyilvános eseményeken társuljanak, és az igehirdetésben is támogassák egymást. Arra gondolok, hogy miután a lelkipásztorok együtt megbeszélték igehirdetésük tárgyát, az Isten házába bemenvén, rövid beszédekben (kétten vagy hárman) komolyan támogassák egymás intéseit és tanácsait. A tapasztalat az ország egyik-másik részében azt mutatja, hogy a lelkipásztorok egyesített buzgóságának effajta megmutatkozása képes erőteljesen felkelteni a híveik figyelmét, rájuk nagy benyomást tesz, és lelkesítően hat.

A lelkipásztorok gondosan ügyeljenek arra,

E. munka közvetlen előmozdítása

nehogy egymás ellenére dolgozzanak, amiért is kerüljenek mindent, ami szolgatársaiknak gyülekezetük előtti hitelét csökkentené, velük való közösségét megtörné. Éppen ezért, ha tanításukkal vagy magatartásukkal a lelkipásztorok nem játszották el ilyen minőségükben megbecsülésüket a látható egyházban, szolgatársaik kötelesek gondosan törekedni arra, hogy gyülekezetük irántuk való megbecsülése és szeretete növekedjék, nehogy megkísérte őket az a gondolat, hogy kár volt más lelkipásztort felengedniük a szószékbe.

Ahhoz, hogy a lelkipásztorok bármilyen kiváló dolgot véghezvihessenek Krisztus országának terjesztése érdekében, két dologra van rendkívül nagy szükségük: *buzgóságra* és *elszántságra*. E két dolog sokkal hathatósabb és erősebb eszköz kimagasló eredmények elérésére, mint azt el tudnánk képzelni. Egy átlagos képességekkel felruházott ember sokkal többre megy ezekkel, mint egy tízszeresen tanult valaki ezek híján; többre megy az ember velük néhány nap vagy hét alatt, mint sok év alatt nélkülük. Akik ezeknek a tulajdonságoknak birtokában vannak, általában majdnem minden dolgukban győzedelmeskednek. Ezeknek tulajdonítható leginkább a világon minden megvalósítás: a földi királyságok és birodalmak minden nagy történése. A teljes elkötelezettségnek, a félelmet nem ismerő bátorságnak és hajthatatlan határozottságnak pusztán megjelenése nagymértékben céljához közelíti azt, aki bármi dologra is vállalkozik az emberek között. Nyilvánvaló, hogy a világ meghódítása szem-

pontjából Nagy Sándornak ezen tulajdonságai háromszor annyit értek, mint karjának minden csapása. És milyen sok és nagy dolgot vitt véghez Cromwell Oliver ezeknek tulajdoníthatóan! Hasonlóképpen azok a dolgok is, amiket Whitfield úr vitt véghez a brit domíniumokban való jártáiban-keltében – már amennyire ezek neki, mint eszköznek tulajdoníthatók –, mind ezeknek a tulajdonságoknak köszönhetőek, amelyeknek ő birtokában van. Amikor az emberek meglátják, hogy valakiben erőteljesen jelen vannak ezek a tulajdonságok, lenyűgöződnek, mintha parancsolóan hatnának lelkükre. Úgy érzik, engedelmessékedniük kell, természetesen behódolnak, vita és ellenállás nélkül, mint akiket meglepetésszerűen legyőztek. Ha viszont mi hidegek és szívtelenek vagyunk, és unalmasan, a megszokott régi mederben folytatjuk a dolgokat, soha nem fogunk nagy dolgokat véghezvinni. Hidegségünkkel és határozatlanságunkkal bármit is akarjunk elérni, az emberek még csak eszükbe sem fog jutni, hogy engedelmessékedjenek. Aligha lesz elég ez arra, hogy elgondolkozzanak szándékunkon, ha pedig netalán mégis gondolkozni kezdenének, a tapasztalt közömbösség és gyávaság csak ellenállásukat hívná és váltaná ki. Nagy nyomorúságunk a buzgóság és bátorság hiánya, ugyanis nemesak sikertelenné teszi minden próbálkozásunkat, hanem meg is akadályoz abban, hogy Krisztus országáért valami érdemlegeset megkíséreljünk. Azért történik gyakran az, hogy bármi figyelemreméltó dolgot is javasol valaki, ami a vallás és a közjó előmenetelét szolgálná, sok akadály kerül

útjába, és sok ellenvetés merül fel, sőt ha ezeket meg is cáfolják, akkor sem tesz senki semmit. Sok jó célkitűzés és javaslat futott zátonyra vagy dőlt dugába ilyen okok miatt, már a kezdet kezdetén. Mit meg nem tehetnénk a várható áldásokkal, ha Whitfield úr buzgósága és bátorsága lakozna bennünk!

A buzgóság és bátorság nagy dolgokra tesz alkalmassá egyszerű képességű embereket. Mennyivel inkább használna, ha kiváló adottságokhoz társulna. Ha nemzetünk néhány nagyja oly kiváló lett volna a teológiában is, mint a filozófiában, és másokhoz hasonló buzgósággal és szenvedéllyel, valamint azzal arányos mennyei áldással elkötelezte volna magát a keresztyénség ügyének, meghódíthatta volna már az egész keresztyénséget, és az egész világot a feje tetejére állíthatta volna. Országunkban sok adottsággal megáldott lelkipásztor van, akik ragyogó képességű és műveltségű emberek. Azért jól teszik, ha meggondolják, hogy mennyit vár el és kér majd számon tőlük Uruk és mesterük, hogy milyen sokat tehetnének Krisztusért; mily nagy tisztességben és dicsőséges jutalomban részesülhetnének, ha a bölcsességükhöz hasonló mértékű mennyei melegség és isteni tűz töltené be szívüket.

Nem bocsátkozom annak részletes meghatározásába, miféle vizsgálatoknak és próbáknak is kellene alávetni a lelkési szolgálatra jelentkezőket, hogy a szent munkára lehessen bocsátani őket. Viszont úgy gondolom, hogy a Szentírásból világosan kiderül: erényeiket és kegyességüket valamilyen más vizsgálatnak kell alávetni, mint

amilyet a látható egyház tagságába való felvételnél alkalmaznak. Az apostol arra int, hogy a kézzrátételt nem kell elsietni, hanem próbáltasanak meg az emberek, mielőtt a lelkipásztori szolgálatra boesátanak őket. Nyilvánvaló dolog, hogy a Krisztusba vetett hitének megvallása után a keresztség által azonnal a látható egyház tagjává válik valaki, a vizsgálatnál tanúsított különösebb körütekintés vagy szigorúság nélkül. Azért szerintem nagyon meggondolatlanul cselekszenek azok, akik úgy lépnek e nagy és szenteséges munkába, hogy önmaguk felől nem rendelkeznek azzal a megnyugtató bizonyossággal, hogy lelkükben Isten a maga üdvözítő munkáját elvégezte volna.

Azt gondolhatná valaki, hogy illetékességem határait átlépve, a teológiai fakultások ügyébe avatkozom, de mint angol polgár, aki a közügyekkel kapcsolatosan szabadon nyilatkozik, és mint Krisztus szolgálja, aki kétségkívül ugyanolyan szabadon kifejtheti Ura és mestere országának dolgaival kapcsolatos véleményét, élek szabadsággal, és elmondom, hogyan is vélekedem bizonyos dolgokról ezekkel az intézményekkel kapcsolatosan, amelyeknek eredeti és fő célja, hogy embereket oktasson, és az egyházi szolgálatra alkalmasokká tegyen. Általánosságban azt mondanám: számomra fontosnak tűnik valamiképpen arra ügyelni, hogy ezek az intézmények ténylegesen a kegyesség bölcsődéi legyenek. Máskülönben alapjaikig megrendülnek, és alkalmatlanokká válnak legfőbb rendeltetésük és lényegük szerinti céljuk betöltésére. Úgy kell

E munka közvetlen előmozdítása

ezeket megszervezni, hogy ne legyen bennük helye a gonoszságnak és lustaságnak, amiket nem szabad megtűrni olyan intézményekben, melyeknek fő célja az ifjúságnak keresztyén tudományban és kiváló kegyességben való képzése, hogy az áldott Jézus nyájának pásztorai legyenek. Mind-ezidáig volt tudomásom egy teológiai fakultás dolgairól, és tapasztaltam is egyet-mást, ami a tanítást és vezetést illeti, ezért eléggé keresztülvihetőnek tartom az intézmények olyan megszervezését, hogy csak olyanok lakjanak ott, akik erényesek, komolyak és szorgalmasak. Számomra az ország szégyenének tűnik, ha teológiai fakultásainkon megtörténhet, hogy ahelyett, hogy az igaz kegyességet ápoló helyek lennének, az erkölcsi fertőzés veszélyét hordozzák mindazon gyermekekre nézve, akiket oda küldenek. Az ilyen megengedhetetlen, és jobb bármit megtenni, minthogy ez legyen a helyzet. Ha egyáltalán akarjuk, hogy a szolgálatra való felkészítés címén egyetemi kollégiumaink legyenek, meg kell találni a módját annak, hogy az ilyesmi egyáltalán ne történhessen meg. A legnagyobb képzelenség és lehetetlenség, amit el lehet képzelni az, hogy azok az intézmények, amelyeknek célja embereket Krisztus követéivé képezni, kik a lelkeket a menny felé vezetik, ilyen fertőző góccok legyenek.

Amiképpen alaposan és hathatósan kell ügyelni arra, hogy az ilyen intézményekben ne tűrjék meg a gonoszságot és lustaságot, ezeknek célja bizonyára azt is megköveteli, hogy rendkívüli módon igyekezzenek a diákoknak az élő hitben,

tapasztalati és gyakorlati kegyességben való nevelésére. Legyenek tehát szent intézmények, melyeknek még a helye is megszentelt. Legyenek az ország közepén a kegyesség és szentség kútfői. Különös gondot fordítanak arra, hogy a human tudományokban kiképezzék a diákokat, de legalább annyi, sőt még több igyekezettel arra kellene törekedni, hogy alapos képzést nyerjenek a vallásban, hogy valódi és kiváló szentségre juttassák őket. Ha ezeknek az iskoláknak fő célja olyan emberek képzése, akik Krisztusról tanítsanak, legfontosabb feladatnak kell tekinteni, hogy őket magukat Krisztus ismeretére neveljék. megszokottá vált, hogy nyilvános könyörgéseinkben ezeket az intézményeket prófétaiskoláknak nevezzük. Márpedig ha ezek olyan iskolák, ahol fiatalembereket prófétákká akarunk nevelni, rendkívül nagy gondot kell fordítani arra, hogy a nevelés által ők keresztyénekké legyenek. Nem tudom megérteni, hogy miért oly alkalmatlan és kényelmetlen a teológiai fakultások dékánjainak és nevelőinek, hogy a diákokkal részletesen, egyenként és gyakran elbeszélgessenek lelkük állapota felől. Ezt gyakorolja dr. Doddridge úr, egyike a jelenlegi legkiválóbb angliai nonkonformista lelkipásztoroknak, akinek Northamptonban van akadémiaja. Ő maga ír erről Wadsworth lelkipásztor úrnak, a connecticuti Hartfordba, 1741. március 6-án, Northamptonban kelt levelében. Láttam e levél eredetijét, melynek egy részletét el is küldtem nekem Wadsworth úr. Ebben ez áll:

„Isten jóságából évente részesülök abban az örömben, hogy iskolámból kikerülve néhány pa-

lánta a környékbeli gyülekezetekbe ültetetik. Ott általában egyhangú beleegyezéssel telepedhetnek le, legtöbb esetben nagyon nagy és egykor megosztott gyülekezetekben. Oly körülmény ez, amelyben a bölcs és kegyelmes Isten kezét tapasztalom és csodálom, és amit csupán jó jelnek tudok tekinteni. Az arányokat tekintve, soha ennyi kegyes és igényes ifjú nem volt a kezem alatt. Azért hát remélem, hogy ha Isten életüket egy néhány évig megtartja, és továbbra is kegyelmes támogatásában részesíti őket, mint eddig is tette, az egyház joggal várhat számottevő enyhülésre. Uram, nem akarom most az akadémiai nevelési módszereim részletes ismertetésével terhelni, csupán megjegyezném, hogy rendkívül fontosnak tartom szentírásismeretük gondos elmélyítését. Sőt nem csupán arra törekszem, hogy a keresztyén hit nagy igazságait alaposan elsajátítsák, hanem hogy ezek az igazságok gyakorlati módon hassanak a szívükre. Évéggett gyakran elbeszélgetek velük négy szemközt, beszélgetésünket pedig imádsággal zárjuk. Ez tényleg nagyon sok időt igényel, de áldom az Istent, hogy teljesen kárpótol annak öröme, hogy láthatom: munkám nem hiábavaló az Úrban.”

Olyan emberek is vannak néhányan, akik nem lelkipásztorok, közvetlenül nem rájuk tartozik az a hivatal, sem másoknak erre való képzése, akik viszont nagyon előnyösen tudnák támogatni e dicsőséges munka előmenetelét. Mint valóban jelentős emberek, akik hatalmas tisztességgel és befolyással rendelkeznek, bizonyos tekintetben a lelkipásztoroknál is előnyösebben szolgálhat-

MIT CSELEKEDJÜNK E MUNKA ELŐMENETELÉÉRT

nának az ébredés támogatásában és előmozdításában, még ha nem is az ő feladatuk a nyilvános intés és tanítás. Milyen sokat tehetnének az ilyenek a vallás pártfogása, szabad érvényesülése, és akadályai leküzdése érdekében, ha egy kicsi hajlandóság lenne bennük! Általában egy sajnálatos szemérmesség tapasztalható a vallás tekintetében a nagy embereknél, mintha szégyellnék hitüket, vagy azt, hogy kiálljanak azért. Ezzel viszont szégyent hoznak a királyok Királyára, és kétségkívül haragra ingerlik Őt, nagy kárt okozva egyben a vallás ügyének a köznép között. Féltik a tisztességüket, és félnek nyíltan a vallás dolgában elől járni és buzgólkodni, mintha ez rájuk nézve megalázó és megvetést keltő lenne. Most viszont, a frígláda felhozásának idején, olyanokká kellene lenniük, mint Dávid, Izrael előkelő királya, aki megalázta magát a frígláda előtt, és lévén tisztességben és méltóságban a legnagyobb Isten népe között, úgy vélte, hogy neki kell akkor a legnagyobb buzgóságot és cselekvő részvételt tanúsítania. Így lelkesítette, és bátorította az egész népet arra, hogy az Urat dicsérje, és előtte teljes erőből örvendezzen. És noha ezáltal kisebbé vált a gúnyolódó Míkal előtt, mégsem csökkent az Izrael gyülekezetének tisztelete és nagyrabecsülése iránta, sőt inkább növekedett.

2Sám 6,22

A gazdag embereknek olyan adottság van kezükben, amelynek kezelésével és felhasználásával nagyon sokat tehetnének e munka előmenetele érdekében, ha volna rá hajlandóságuk. Sokkal több lehetőségük van a jó cselekvésére, mint másoknak, valamint arra, hogy kincseket gyűjt-

E munka közvetlen előmozdítása

senek a mennyben. Milyen felmérhetetlen kár, hogy szívtelenségük miatt semmi részük sincs a mennyben, amit leginkább e világ szegényei népesítenek be! Azt gondolhatná valaki, hogy most, amikor oly nagy lehetőségük van rá, a mi gazdajaink, akik keresztyéneknek nevezik magukat, valami figyelemre méltó dolgot szándékoznak tenni pénzüikkel, hogy a sajátjuknak vallott Megváltó országát és a lelkek boldogulását előmozdítsák. Úgy tűnik nekem, hogy a földi dolgok felhasználását és a velük való rendelkezést illetően, legröbbszörnek nagyon szegényes ismeretei vannak a keresztyénségről. Az első keresztyének nem így gondolkodtak; az apostolok másképpen oktatták őket. E földi élet javaiban való bővelkedéssel Isten némelyeket nagyon megkülönböztetett másoktól Új-Anglia lakosai közül. Később nem bánnák meg, ha meg lehetne őket győzni afelől, hogy egy tekintélyes részét annak, amit Isten nekik ajándékozott, az Ő dicsőségére tegyék félre, a mennybe helyezték letétbe, ahelyett, hogy saját tisztességükre költenék, vagy utódaiknak halmozták fel. A kietlen pusztában voltak ugyan, és mégis milyen szabadon adakoztak a törzsek fejedelmei a maguk vagyonából a szent sátor felállítására! Ezek a napok Isten sátora közöttünk való felállításának napjai. A Szentírás külön beszámol arról, hogyan segítettek a Jeruzsálem fala újjáépítésében az ötvösök és kereskedők. Közelegnek a napok, és úgy hiszem, nincs messze az idő, amikor Sion fiai eljönnek messziről, és elhozzák ezüstjüket és aranyukat, az Ur, az ő Istenük nevéért, az Izrael Szentjének. Akkor a

Neh 3,32

föld kereskedői inkább Krisztusnak, mint önmaguknak kereskednek, árujukat és bérüket az Úrnak szentelik, és nem halmozzák fel utódaiknak, hanem azoké lesz az, akik az Úr színe előtt lakoznak, hogy legyen elégséges eledelük és tartós ruházatuk. Akkor Tarsís-hajói elhozzák a messzi földek gazdagságát az Úr szent helyére, hogy dicsőségessé tegyék lába zsámolyát. A tenger gazdagsága Isten egyházának javát szolgálja majd, és az a pogányok gazdagságát és királyok mellét fogja szopni. Közelegnek a napok, amelyekben a világ nagyjai és gazdagjai az egyházba hozzák tisztességüket és dicsőségüket; akkor majd mintegy önmagukról veszik le ruháikat, hogy Krisztus lába alá terítsék, amikor diadalmasan bevonul Jeruzsálembe. Azoknak pedig, akik nem így cselekszenek, elvész dicsőségük, ezüstjüket és aranyuk megrozsdásodik, ruháikat pedig moly emészti meg. Akkor ugyanis a szentek öröklik a földet, és ők uralkodnak felette. Isten majd tisztességben részesíti az Őt tisztelőket, akik pedig Őt megverik, megvertetnek. Ha egyik-másik gazdag ember a vagyonának csak egy negyedét fordítaná a munka előmenetelére, ezáltal csupán csekély jelét adná annak, hogy a menny várományosa; előbb-utóbb azonban így fognak cselekedni azok a gazdagok, akik amaz ország lelki gazdagságában és dicsőségében részesülnek.

Nagy dolgokat tehetnének a mai napon Krisztus országának előmeneteléért azok, akiknek lehetőségük van a vallás támogatása és terjesztése érdekében pénzalapokat létrehozni. Támogatásban részesíthetnek valakit, akit Isten különös képes-

ségekkel és kegyelmi ajándékokkal ruházott fel az evangélium hirdetésére, az országnak egy olyan részében, amelyet a kegyelem szűkösebb eszközökkel látott el. Keressenek ígéretes képességű, Krisztust teljes szívből szerető, ám szegény családból származó gyermekeket (amilyenek kétségkívül találhatók is az országban), és képeztessek ki őket a lelkipásztori szolgálatra. Osztoгassanak olyan könyveket, melyek kiválóan alkalmasak az élő hit táplálására, és a munka terjesztésére. Nagy segítség lenne már az is, hogy magukra vállalják az eladandó könyvek országszerte való terjesztésének gondját és költségét: talán tízszer annyi könyvet lehetne eladni, mint másképpen, sőt ezzel is támogathatnák szegényebb városok és falvak iskoláit. Mindezt úgy lehetne végezni, hogy a közös tanuláson túl nagymértékben szolgálja a gyermekek bűnbánatra jutását és megtérését, az élő kegyességben való oktatását. Kétségtelen, hogy ekképpen lehetne valamit tenni a régi városokban és népesebb településeken, ami nagyban hozzájárulna a vallás felvirágoztatásához a következő nemzedékben.

III. SZAKASZ

Néhány mindenkit érintő sajátosságról

Elsőként itt a *böjtölést* és *könyörgést* említem. Úgy tűnik nekem, hogy a jelenlegi ébredés körülményei mintegy hangosan követelik, hogy Isten népe ezeket sűrűn gyakorolja, akár saját tapasztalataira, akár Isten kegyelmének gazdagságára való

MIT CSELEKEDJÜNK E MUNKA ELŐMENETELÉÉRT

tekintettel. Isten megadta az utóbbi időben, hogy megtapasztalják jelenléte drágalatos voltát, valamint Lelke kiárasztásának áldott gyümölcseit, hogy ezeknek az áldásoknak folytatásáért, növekedéséért és szélesebb körű elterjedéséért további könyörgésre készítse őket. Kegyelmének szabadon és gazdagon történő hatalmas megnyilvánításai ugyancsak nagy bátorításul szolgálnak arra, hogy Lelke kiáradásáért, és e munka előmeneteléért könyörögjenek. Isten hatalmának és kegyelmének dicsőséges munkájából ugyan sok mindent láthattunk már, viszont jó lesz Igéjében adott, még nagyobbakra vonatkozó további ígéreteit megszívelelnünk, és azok utáni vágyódásunkat és reménykedésünket felgerjesztenünk. Egyszersmind tekintetbe kell vennünk a Sátán ellenállását is, amelyet e munkával szemben tanúsít, és a sok nehézséget, amellyel azt akadályozza, valamint az azokat a sújtó körülményeket, amelyek között Isten egyháza egyes részei élnek országunkban.

Az Ő csodálatos kegyelméből Isten azt akarja, hogy Krisztus országának céljai e világban leginkább és legfőképpen a szentjeinek könyörgései által vitessenek véghez. Amikor Isten valami hatalmas dolgot szándékszik egyházáért cselekedni, azt akarja, hogy azt a népének rendkívüli könyörgései előzzék meg, a következő ígevers és annak összefüggései szerint: „Még azt is kérheti tőlem Izrael háza, hogy ezt tegyem velük”. Azt is kijelentette, hogy amikor egyháza érdekében rendkívüli dolgokat kíván véghezvinni, előbb „a könyörtület és a könyörgés lelkét” rölti ki. Ha

Ez 36,37

Zak 12,10

Néhány mindenkit érintő sajátosságról

nem várhatjuk el, hogy fokozott könyörgés, azaz könyörgés és böjtölés nélkül csak egyetlen személyt is elhagyjon az ördög, akinek testét megszállta, mennyivel kevésbé remélhetjük, hogy egy egész országból, vagy magából a világból kimenjen!

Úgy vélem, hogy az ilyen természetű köteleességek tekintetében egyes helyeken számottevő dolgok történtek, viszont nem hiszem, hogy olyan mértékben, ahogyan azt Isten gondviselésének jelenbeli intézkedései megkívánnák. Ezekben az időkben és ezen a földön, ahol most élünk, ha háromszor annyit böjtölne és könyörögne Isten népe, mint most, éppen, hogy eleget tenne köteletségének. Mindezt nem csupán és nem elsősorban azért kellene tennie, hogy ott ahol él kitöltessék Isten Lelke, hanem azért, hogy Isten az egyháza és a nyomorult emberek mellé álljon kegyelmesen, ebben az országban és a világban folytassa munkáját, és hogy töltsé be az Igéjében adott ígéreteit, amit az egyháza oly régóta óhajtott, remélt, és várt. Azoknak, akik az Urat emlékeztetik, nem szabad ma hallgatniuk, hanem inkább ezt kell tenniük: „Ne engedjétek, hogy néma maradjon, amíg helyre nem állítja, és dicséretének helyévé nem teszi Jeruzsálemet a földön”. Isten Lelkének a keresztyén egyházban való első és nagy kiárasztása előtt, mely Jeruzsálemben történt, a tanítványok kitartó imádkozással voltak elfoglalva. Az Írás beszél arról az időről, amelyben Isten rendkívüli és csodálatos módon megjelenik, hogy egyházát minden ellenségétől megszabadítsa, és bosszút álljon a választottakért.

Ézs 62,7

ApCsel
1,13-14

Lk 18,7
 amiről Krisztus azt mondja, hogy ez mintegy vá-
 laszképpen fog megtörténni azoknak szüntelen
 való könyörgésére, akik „éjjel-nappal kiáltanak
 hozzá”. A lombsátor dicsőséges és örömteli ün-
 nepét a nagy engesztelési nap előzte meg, ami
 Izrael nagy böjt- és imanapja volt. Azt, amikor
 Krisztus majd titokzatos módon megszületik e vi-
 lágra, hogy minden nemzet felett uralkodjék, a
 Jel 12,2 úgy mutatja be, mint az egyház viselke-
 désének következményét: „várandós volt, és va-
 júdva, szüléstől gyötörődve kiáltozott.” Kétség-
 telen, hogy itt egyrészt az egyháznak imádság-
 ban való kiáltására és tusakodására történik utalás.

Úgy tűnik, hogy Isten ma éppen ezt várja el
 tőlünk. Nagyon gyakran Isten azt cselekszi, hogy
 amikor valami különös áldásban kívánja része-
 síteni egyházát, először is úgy rendezi gondvi-
 selése szerint a dolgokat, hogy egyháza meglássa
 a maga nagy szükségét, az áldás híján való nyo-
 morúságát, arra készítetve őt ekképpen, hogy tel-
 jes szívből hozzá kiáltson érte. Gondoljuk csak
 meg, hogyan is rendelkezett Isten az egyháza fe-
 lől napjainkban ez országban: elkezdte, és folytat-
 ta a kegyelmének dicsőséges munkáját; megen-
 gedte azt is, hogy számtalan nehézség támadjon,
 ami e munkát erőteljesen gáncsolja, és hátrál-
 tatja, és hogy Isten sok drága gyermeke nagy nyo-
 morúságba jusson. Ő azonban mégsem felejtí el
 teljesen a kezének munkáját: itt-ott még mindig
 látható jelenlétének feltűnő jegye, mintha nem
 állna szándékában bennünket elfelejteni, és – ha
 így fejezhetem ki – mintha folytatni kívánná mun-
 káját, arra várva csupán, hogy mi is megesele-

kedjük azt, amit e munkához részünkről vár el.
 Nekünk pedig jócskán van okunk arra gondol-
 nunk, hogy legalább egy dolog ide tartozik: ne-
 vezetesen az, hogy komoly és sürgető köröy-
 gésben továbbra is ismerjük el e kegyelem nagy
 és szükséges voltát, valamint Istenre utalt voltun-
 kat e kegyelmet illetően. Mind ez ideig Isten
 tényleg megmutatta a mi hatalmas és egyetemes
 ráutaltságunkat, a segítségének és kegyelmének
 rendkívül szükséges voltát, a sok elkövetett hiba,
 a magunknak és az általunk képviselt ügynek oko-
 zott sebek, és az ily módon keltett kár és zavar által.
 Kiáltunk hát mindezekért hozzá!

Isten munkájának előmenetele és Krisztus
 országa terjedésének érdekében a keresztyének,
 mint magánemberek számára, nincsen hatásosabb
 eszköz az imádságnál. Ezáltal még az asszonyok,
 gyermekek és szolgák is befolyásolhatják a köz-
 életet. Bármilyen erőtlen, középszerű vagy előny-
 telen helyzetű is legyen valaki ahhoz, hogy Krisz-
 tusért és az emberek lelkéért valamit megtegyen,
 ha gazdagon lakozik benne a könyörületnek és
 könyörgésnek lelke, erőt nyer attól, akinek ereje
 végtelen, és az egész világot kormányozza. A sze-
 gény ember a maga kunyhójából áldott hatást
 gyakorolhat a világra. Ha szabad így mondanom,
 Istent a hitből való imádság irányítja, azaz ebben a
 tekintetben mintegy a népe hatalmának van alá-
 vetve: mint fejedelmek, küzdenek Istenrel, és
 győzedelmeskednek. Legyenek bár ők magános
 emberek, imádságaik meghallgattatnak annak a
 Közbenjárónak nevében, aki, mint az egész egy-
 ház feje, a világegyetem Ura, mindannyiuké. Ha

az örökkévaló dolgok fontossága, és az emberek drága lelkével való törődés átjárja őket, nem kell sajnálniuk, hogy ők nem igehirdetők. Lelküknek teljes komolyságával és tusakodásával odajáruhatnak, és kiönthetik lelküket annak színe előtt, akinek hatalma van mindent megcselekedni. Oly szabadon beszélhetnek előtte, mint a lelkipásztorok. Van ugyanis egy nagy főpapjuk, aki által minden időben bátran járulhatnak a könyörgést meghallgató Atyához, és kiönthetik lelküket tartózkodás nélkül.

Ha gyümölestelen viták, az ellenfelekről való beszélgetés és ítélkezés helyett, és ahelyett, hogy am azok beszédének és viselkedésének értelmetlenségét, az igaz hitbeli tapasztalattal való összeegyeztethetetlen voltát rosszállással bírálgatná, Isten népe ma inkább elcsendeseodna, és Isten előtt nyitná meg száját, és több időt töltene el bűjttel és könyörgéssel, sokkal jobban közeledne az áldáshoz. És ha azok a keresztyének, akik lelkészeik miatt panaszkodtak, és hiába küzdöttek, hogy a szolgálatban kifogásolt nyomorúságoktól megszabaduljanak, kevesebbet beszélnének és tennének az emberek előtt, és teljes erejükből Istenhez kiáltanának lelkipásztoraikért, és az alázatos, buzgó és kitartó könyörgéseikkel mintegy feltámadnának, és megostromolnák az eget, sokkal közelebb kerülnének céljukhoz.

A dolgok jelenlegi állapotában megmutatott gondviselés szerint, Isten különösképpen sok könyörgésre szólítja fel új-angliai népét, hogy országserzte kiáraszthassa Lelkét a lelkipásztorokra. Mert noha nem ránk tartozik annak megállapí-

Néhány mindenkit érintő sajátosságról

tása, hogy az egyes lelkipásztorok mennyire teljesedtek be Isten Lelkével, általában azonban nyilvánvaló, hogy Új-Angliában nagy szükségünk van Isten erőteljes jelenlétére a lelki szolgálatban, sokkal nagyobb mértékben, mint amennyire eddig részesültünk benne. Szükségük van erre maguknak a lelkipásztoroknak, és felettébb nagy szüksége van rá Isten egyházának.

Ha az egész gyülekezetet érintő böjt- és imnapot nem töltjük el végig a gyülekezet házában (a családban, otthon eltöltött idő mellett), részt vehetünk kisebb imacsoportokban és közösségekben. Ez sokkal alkalmasabb az áhítat megteremtésére és serkentésére, mintha az egész napot a nagy gyülekezetben töltenénk, ahol azon túl, hogy csatlakozunk a lelkipásztorhoz, senki sem vesz tevékenyen részt az istentiszteleten. Sok városunkban a lakosság különböző imacsoportokra oszlik. A legröbben, fiatalok és idősek, önkéntesen, külön csoportokba tömörültek magánházaiknál, hogy egymást e csoportos áhítaton kölcsönösen támogassák. Én azt javaslom, hogy a könyörgések napjainak egy részét ezekben a külön imaközösségekben töltsék el a hívek. Bebizonyosodott, hogy ez a módszer már bevált, pl. úgy, hogy délelőtt, a család teendőinek elintézése és az egyéni áhítat után, a lehető legkorábban a gyülekezet tagjai összegyűltek a maguk imaközösségeibe: a férfiak külön, és az asszonyok külön csoportokba; fiatal emberek külön, és fiatalasszonyok külön; a gyermekek is külön csoportokban, a város minden részén, akik egyáltalán alkalmasak arra, hogy ilyen vallásos

összejöveteleken részt vegyenek. Külön gyűltek össze a fiúk és külön a lányok. Majd déltájban, egy kitűzött órában, mind összegyülekeztek az Isten házában közös imádkozásra, valamint az alkalomhoz illő prédikáció meghallgatására. Ezek után Isten házából ismét visszatértek a házi közösségeikbe, és a nap hátralevő részét imádságban töltötték, kivéve azt az időt, amit otthon, a család és a maguk egyéni dolgainak elintézésére fordítottak. Nagyon hasznosnak bizonyult ez a mód arra, hogy az emberek a nap céljának megfelelően támogatást és biztatást nyerjenek.

Gyakran gondoltam arra, hogy nagyon kívánatos lenne, és bizonyára rendkívül áldásos is, ha Istennek egész Amerika-szerte élő népe, mindazok, akik szeretik ezt a munkát, valami egyezésre törekednének, és kijelölnének egy közös böjt- és imanapot. Aznap mindannyian együtt megaláznánk magunkat Isten színe előtt múltbeli hosszas langymeleg és haszontalan mivoltunkért, nem feledkezve meg arról a sok hibáról sem, amelyet Isten népe közül sokan elkövettek gyarlóságuk, maradandó vakságuk meg romlottságuk következtében, még ha a munka iránti buzgó odaadás is töltötte be őket. Együtt adnánk hálát Istennek a hatalma és kegyelme dicsőséges és csodálatos megnyilatkozásáért a Lelkének utóbbi időben tapasztalt kiáradásaiban. Együtt járulnánk könyörgésekkel és esedezésekkel, szívből jövő sírással is a minden irgalmasság Atyjához, hogy irányítsa, és vezesse népét, folytassa, és hordozza tovább e munkát; Lelkét árássa ki még bőségebben és még szélesebb körben, különösképp

pen a lelkipásztorokra, vajha meghajtaná az eget, és alászállna, és felállítaná az egész földön a dicsőséges országát. Némelyek talán arra gondolhatnak: nincs nagy jelentősége annak, hogy mindenütt ugyanazon a napon legyen az imanap, én viszont nem osztom véleményüket. Egy ilyen körülmény sokkal láthatóbbá teszi Isten népének az Ő imádatában való egységét és egyetértését, növeli Isten tisztességét, és hathatósan támogatja, és megeleveníti a keresztyének odaadását. Véleményem szerint az ilyen gyakorlat hatalmas bátorítást és lelkesítést jelentene az Isten szentjeinek, hogy alázatosan és komolyan, mindannyiukat érintő áldásokért folyamodjanak Istenhez. Ugyanakkor mindeneknek nagy öröme is szolgálna az a tudat, hogy a közelben és távolban, Isten gyermekeinek nagy sokasága egy időben és ugyanazon kegyelmi ajándékokért kiált fel a mindenek közös Atyjához. Krisztus azt mondja, hogy a kérésben való egyetértés növeli a népe könyörgéseinek hatékonyságát: „Bizony, mondom nektek azt is, hogy ha közületek ketten egyetértenek a földön mindabban, amit kérnek, azt mind megadja nekik az én mennyei Atyám”. Ha Istennek csupán két gyermekének egyetértése, azaz közös célja és egyidejű cselekvése ilyen nagymértékben növeli könyörgéseik hatékonyságát, mennyivel inkább lesz így, ha több ezren jutnak egyetértésre! Krisztus főpapi imádságából kitűnik, hogy nagy örömet leli népének egységében, és különösen kedves és vonzó számára, ha ez az egységük az Isten közös tiszteletében nyilvánul meg.

Nem kétlem, hogy az általam említett dolog

Mt 18,19

Jn 17. feje

kivitelezése sok törődést igényel. Gyűljenek össze lelkipásztorok jelentős számban, és adják elő nekik a javaslatot. Ezt követően tűzzenek ki jó előre egy bizonyos napot, figyelve arra, hogy a tartományokban sehol ne ütközzék az valami más hivatalos ünnepnappal. A napirendet állapítsák meg pontosan. A javaslatokat tegyék nyilvánossá, és küldjék el mindenfelé azzal a kéréssel, hogy azok a lelkipásztorok, akik egyetértenek, tárják a javaslatot gyülekezeteik elé. Ha a gyülekezetek beleegyezésüket adták, a lelkipásztorok írják alá a saját nevüket a helység nevével együtt, amelyben szolgálnak, és küldjék vissza az ívet annak, aki szerkesztette. Egy ívet több lelkipásztor is aláírhat. Míután a levél szerzője minden tartományból visszakapta az ily módon aláírt íveket, kinyomtathatja újra a javaslatot, együtt az aláírók nevével, amit majd újra szétküld, hogy Isten népe tudomást szerezhessen arról, hogy kik társulnak hozzájuk e dologban. Kívánatos lenne, hogy az egyik bostoni lelkipásztor feleljen a javaslatok kinyomtatásáért és szétküldéséért. Eképpen talán beteljesedhetik bizonyos mértékben Isten népének az az általános sírása és könyörgése, amely az egyház diesőséges napjának beköszöntését bevezeti, amelyről Zakariás próféta is ír a 12. fejezet végén. Egy ilyen nap valamelyest hasonlítana a lombsátor ünnepét megelőző nagy engesztelési napra, melyet Izrael ünnepel.

A böjttel és könyörgéssel kapcsolatosan még meg szeretnék említeni egy dolgot, amit a lelkipásztorok véleményem szerint elhanyagolnak,

Néhány mindenkit érintő sajátosságról

ti. azt, hogy milyen gyakran ajánlják és sürgetik igehirdetéseikben a titkon való imádkozást, éppoly keveset beszélnek a titkon gyakorolt bűjről. Megváltónk éppúgy javasolta e gyakorlatot tanítványainak, mint a titkon való imádkozást, amint azt a Mt 6,5–6 és 16–18. versekből látható. Nem gondolom ugyan, hogy a titkon való bűjtölést éppoly rendszerességgel és folyamatosan kellene gyakorolni, mint a titkon való imádkozást, mégis úgy vélem, hogy minden hitvalló keresztyénnek kötelessége lenne azt gyakorolni, méghozzá nem is ritkán. Sok olyan lelki és evilági alkalom van rá, ami azt megkövetelné, és hasonlóképpen sok olyan sajátosságos kegyelmi ajándék van, amit ily módon lenne illendő kérnünk Istentől, akár magunk, akár felebarátaink részére.

A nyilvános istentiszteletek összefüggésében egy – érzésem szerint – másik elhanyagolt dologról is szeretnék említést tenni. Az utóbbi időben rendkívül gyakoriak lettek az igehirdetések, a közös imádkozások és Istennek énekléssel való dicsőítései. A korábbi időkhöz képest ezekben a vallásos gyakorlatokban sokkal gyakrabban vesznek részt az emberek. Ugyanakkor nem tudom megérteni, miért nem szolgáltatják ki gyakrabban az úrvacsorát is, hogy Isten népe miért nem emlékezik meg gyakrabban e szentséges szertartásban Megváltója halálig menő szeretetéről, mint ahogyan azt eddig tette. A Krisztus iránti növekvő szeretet ugyan miért ne készítené a keresztyéneket arra, hogy egyebekhez hasonlóan, ezt a szertartást is gyakorolják sűrűbben? Ha az úrvacsora tényleg az öröm ünnepe, lelki vacsora,

MIT CSELEKEDJÜNK E MUNKA ELŐMENETELÉÉRT

Isten szentjei vendégségének napja, amelyen Krisztus oly gazdagon tanúsítja a lelkek iránti halálba menő szeretetét, és oly bőkezűen osztogatja halálának drága gyümölcseit, miért ne bővelkednének a tanítványai éppúgy ebben a szolgálatban is? A Szentírásból világosan kitűnik, hogy az első keresztyének minden úrnapján megünnepelték drága Megváltójuk szenvedéseinek emlékűnépét, és hiszem, hogy a közelgő időkben így lesz ez újra a Krisztus egyházában. Akár gyakran, akár ritkán élünk jelenleg e szent és kedves sákramentummal, én úgy gondolom, hogy az ilyen időkben az lenne hozzánk illő, hogy sokkal sűrűbben éljünk vele, mint ahogyan tesszük.

Van viszont egy másik dolog, amit szintén szeretnék megemlíteni, és amire sokkal fontosabb odafigyelni. Isten népének ma az a kötelessége, hogy míg a kegyesség külső cselekményeit, ti. a könyörgést, igehallgatást, éneklést, vallásos összejöveleken való részvételt sűrűn gyakorolja, azzal arányosan legyen gondja az erkölcsi kötelességeinek teljesítésére is, úgymint az igazságosság, valóság, alázatosság, megbocsátás és a felebaráti szeretet cselekedeteire, amelyek Isten szemében sokkal fontosabbak, mint minden istentiszteleti külsőség. Megváltónknak különös gondja volt arra, hogy az emberek ezt eszükbe vessék: „Menjete, és tanuljátok meg, mit jelent ez: Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot”; „Ha pedig értenétek, mit jelent ez: Irgalmasságot akarok, nem áldozatot – nem ítéltétek volna el azokat, akik nem vétkeztek”.

Mt 9,13

Mt 12,7

Bármit is mondjunk, Isten tiszteletének bel-

Néhány mindenkit érintő sajátosságról

ső cselekedetei és indítékai, azaz a szívnek Isten szeretetében, félelmében, az iránta való bizalomban és ráhagyatkozásban gyakorolt imádata, minden vallásos kötelességnél fontosabb, ezekben lévén az egész hírnek a lényege. Ennek a belső hírnek viszont két külső megnyilvánulása és kifejeződése van. Az egyikhez tartoznak az istentiszteleti külső cselekmények, úgymint a vallásos gyülekezések, a sákramentumokkal és egyéb külső rendelésekkel való élés, az Isten tiszteletének külső gesztusokkal: előtte való meghajlással, letérdeléssel, valamint szavakkal: imában, dicséretben, vallásos értekezésekben való tiszteletteljes beszéddel történő kifejezése. A megnyilvánulások másik csoportjához tartozik az Isten iránti szeretetünknek az Ő parancsai iránti engedelmességünkkel, önmegtagadással, igazságossággal, szelídséggel történő kinyilvánítása, valamint az emberek közötti forgolódásunkban a keresztyéni szeretet tanúsítása. Ez utóbbiak megszeménoen nagyobb fontossággal bírnak a keresztyén életben, és ezekhez képest Isten az előbbieknél nem is tulajdonít nagy jelentőséget. Az ószövetségi próféták, Krisztus maga és apostolai az Újszövetségben sokkal inkább ezekre helyezik a hangsúlyt. Mindenütt és mindig, ahol e két fajta kötelességről együtt történik említés, az utóbbiak nagyobb előnyben részesülnek. Gyakran megtörtént, hogy amikor Izraelben gonosz idők jártak, a nép szorgalmasan gyakorolta az előbbieket, az utóbbiakat viszont közismerten elhanyagolta, ami miatt panaszkodtak is a próféták. A képmutató és öngazult emberek általában sokkal buz-

Ézs 1,12-18;

Am 5,21kk;

Mk 6,7-8;

Ézs 58,5-7;

Zak 7,1-10;

Jer 2,1-7 és

Mt 15,3kk

Ézs 58,1-4

MIT CSELEKEDJÜNK EMLUNKA ELŐMENETELÉÉRT

és Jer 6,13; göbbak az előbbiekben, mint az utóbbiakban,
vö. 20. v. amint azt Krisztus meg is jegyzi a farizeusokkal
Mt kapcsolatban. Amikor az Írás arra szólít fel, hogy
23,14.25-34 cselekedeteink alapján mutassuk meg hitünket,
Jak 2,3-26 legfőképpen a második csoportra utal. Az utolsó
és napon pedig leginkább ez utóbbi fajta cseleke-
Ujn 2,3.7-11 deteink alapján ítéltetünk meg, amint arról az utol-
Mt 25. fej. só ítélet leírása értesít. Az istentiszteleti külső cse-
lekmények, úgymint szavak, mozdulatok és
egyéb külsőségek nem sokat használnak, csupán
valami mást jeleznek: a bensőnkben folyó isten-
tisztelet megvallására szolgálnak. Nem annyira
alkalmasak hitünknek cselekedetekkel való ki-
fejezésére, ugyanis azt csak szavakkal vagy külső
vallástétellel fejezik ki. Aki viszont a maga hitét
e másik fajta kötelességekkel mutatja meg, a szó-
beli vallástételnél valami többet tesz: hitét cse-
lekedetekkel fejezi ki. És noha a szavakhoz ha-
sonlóan a cselekedetek is származhatnak képmu-
tarásból, önmagukban mégis jelentősebbek, mert
mind önmagunknak, mind felebarátunknak sokkal
inkább használnak. Isten iránti szeretetünket sem-
mi olyasmivel nem fejezhetjük ki, amivel valami
hasznort hajtánánk neki. Azért Isten azt akarja, hogy
felebarátainknak igyekezzünk hasznára lenni, Is-
ten ugyanis őket rendelte e jótéremények cím-
zettjeivé. A mi jóságunk nem használhat Isten-
nek, de igenis használhat társainknak a hitben.
Kötelességeink második csoportja nagyobb tisz-
tességet szerez Istennek, nagyobb lévén bennük
az önmegtágadás. Az istentisztelet külső cselek-
ményei viszont, a testmozdulatok, szavak és han-
gok a vallásnak csupán értéktelenebb részei, és a

Néhány mindenkit érintő sajátosságról

legkevésbé zavarják kívánságainkat. A nehézség
nem ezekkel van a hitnek részletes külső kife-
jezésénél. Mások között forgolódva a gonosz em-
ber továbbra is megmarad kapzsiságában, büsz-
keségében, rosszindulatában, irigységében és
bosszúállásában, érzékiségének és kívánságainak
rabságában, ugyanakkor kész lesz kiegyezni Is-
tennel, bármikor alávetve magát mindenféle szer-
tartásnak, amit csak megkövetelnek tőle. Ez volt
tapasztalható a zsidók között a próféták idejében,
a farizeusok között Krisztus korában, valamint nap-
jainkban a pápisták és mohamedánok között.

Amikor Isten egyháza dicsőséges megújulá-
sának ideje nyilvánvalóan közeledik, különöskép-
pen az erkölcsi kötelességek teljesítésére szólítja
fel az Ő népet: „Ezt mondja az Úr: Tartsátok meg
a törvényt, cselekedjétek igazságosan, mert ha-
marosan eljön szabadításom, és nyilvánvalóvá lesz
igazságom”. Amikor János azt hirdette, hogy el-
közelített a mennyek országa, és azt kiáltotta a
népnek, hogy „Készítsétek el az Úr útját, tegyé-
tek egyenessé ösvényeit”; „A sokaság pedig meg-
kérdezte tőle: »Akkor hát mit tegyünk?» János
így válaszolt nekik: »Akinek két ruhája van, ad-
jon annak, akinek nincs, és akinek van enniva-
lója, hasonlóan cselekedjék.«” A vámszedők azt
mondták neki: „»Mester, mit tegyünk?» Nekik
ezt mondta: »Semmivel se hajtátok be többet,
mint amennyi meg van szabva.« Megkérdezték
tőle a katonák: »Mi pedig mit tegyünk?» Nekik
viszont ezt felelte: »Senkit ne bántalmazzatok,
meg ne zsaroljátok, és elégedjétek meg a zsol-
dotokkal!”

Ézs 50,1

Lk 3,4

10-14. v.

MIT CSELEKEDJÜNKE MUNKÁNK ELŐMENETELÉÉRT

Az ilyen időkben Isten népe bővelkedjék különös mértékben a könnyörületesség cselekedeteiben, az adományosztogatásban. Napjainkban általában úgy tűnik, hogy e kötelességünket illetően nagyon távol állunk a keresztyénség igazi lelkületétől és gyakorlatától, alig lévén valami halvány fogalmunk róla, már amennyire én az Újszövetséget értem. Amikor Isten oly bőkezűen osztogatja a mennyei javakat, ne legyünk olyan szűkmarkúak vele szemben, és földi javainkkal ne fősvénykedjünk. Amennyire én a Szentírás alapján meg tudom ítélni e dolgot, nincs ehhez fogható külső kötelesség, melynek gyakorlása által valaki nem csupán mulandó hasznok, hanem lelki áldások várományosává válna, gondolok itt Isten Szentlelke munkálkodására a szívben, az isteni felfedezésekre és lelki vigasztalásokra. Úgy gondolom, hogy értelmetlen dolog lenne csupán mulandó, földi javakra és vigasztalásokra értelmezni az Ézsaiás könyve 58. fejezetében levő ígéreteket, melyek e kötelességgel kapcsolatosak: „Oszd meg kenyeredet az éhezővel, vidd be házádba a szegény bujdosókat, ha mezítelent lársz, ruházd fel, és ne zárkózz el testvéred elől! Akkor eljön világosságod, mint a hajnalhasadás, és hamar beheged a sebed. Igazságod jár előtted, és az Úr dicsősége lesz mögötted. Ha segítségül hívod az Urat, ő válaszol, ha kiáltasz, ezt mondja: Itt vagyok! Ha majd senkire sem raksz jármot, nem mutogatsz ujjal, és nem beszélsz álnokul, ha kenyeret adsz az éhezőknek, és jól tartod a nyomorultat, akkor fölragyog a sötétben világosságod, és homályod olyan lesz, mint a déli napfény. Az

Néhány mindenkit érintő sajátosságról

Úr vezet majd szüntelen, kopár földön is jól tart téged. Csontjaidat megerősíti, olyan lesz, mint a jól megöntözött kert, mint a forrás, amelyből nem fogy ki a víz”. A zoltáros világosan kifejti, hogy a szegényeknek való adakozás által lelki áldásokban részesülünk: „Világosság ragyog a sötétben is a becsületesekre attól, aki kegyelmes, irgalmas és igaz. A jó ember könnyörületes, és kölcsönt ad, ügyeit törvényesen intézi. Nem is fog meginogni sohasem, örökre emlékezetes lesz az igaz. Nem fél a rossz hírtől, erős a szíve, bízik az Úrban. Rendületlen a szíve, nem fél, végül megvetéssel néz ellenségeire. Bőven adakozik a szegényeknek, igazsága örökre megmarad, hatalmas dicsőségesen emelkedik”. Valószínűleg ez az egyik eszköz arra, hogy bizonyosságot nyerjünk: „Gyermekeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvel, hanem cselekedettel és valóságosan. Ebből tudható, hogy az igazságból való vagyunk. És akkor az ő színe előtt azzal biztatjuk szívünket”.

Nagyon tanulságos Ábrahám esete, amely azt mutatja, hogy Isten az önmaga drága kijelentésével jutalmazza a szeretet cselekedeteit. Ábrahám rendkívül szeretetteljesen viszonyult unokaöccséhez, Lóthoz, és a vele levő néphez, amikor élete kockáztatása árán szabadította ki őket a fogságból. Nem csupán az embereket, hanem a zsákmányt is visszaszerezte Kedorláómer és szövetségesei kezéből. Sodoma királya felajánlotta, hogy ha visszakapja az embereket, a javakat Ábrahám megtarthatja saját magának, ő viszont visszautasította az ajánlatot: odaadott mindent, és még egy szál fonalat vagy egy saruszíjat sem tartott meg

Ézs 58,7-11

Zsolt
112,4-9

1Jn 3,18-19

magának. Ha megtartotta volna magának a zsákmányt, nagy gazdagságra tehetett volna szert, hiszen őt gazdag király és királyság zsákmányáról volt szó, de ő mindezt nem kívánta. Sodoma királya és népe a szeretetből való szolgálat megajándékozottjává vált, miután az ellenség teljesen kifosztotta őket: Ábrahám nagylelkűen mindent nekik hagyott. Isten hamarosan megjutalmazta őt azzal, hogy csodálatos módon fedte fel őnmagát Ábrahám előtt: „Ezek után az események után így szólt az Úr Ábrámhoz látomásban: Ne félj Ábrám! Én vagyok a pajzsod: jutalmad igen bőszeges”. Ezzel mintegy ezt mondta: „Pajzsod vagyok, hogy megvédjelek a harcban, úgy, ahogyan most is tettem. És noha te most jó szívvel visszatartottad a felajánlott jutalmat, holott életedet kockáztattad e népért, ne félj, nem vallasz kárt, meglesz jutalmad: a te hatalmas jutalmad én vagyok.”

Amikor Krisztus a földön járt, szegény volt: Ő maga is sok jótéteményben részesült. Nyilvános szolgálata idején néhány tanítványának, különösen asszonyoknak a támogatását élvezte. Ezeknek az asszonyoknak az volt a jutalmuk, hogy Krisztus, különös kiváltságban részesítve őket, magát nekik kegyelmes módon kijelentette. Előszörként nekik jelent meg feltámadása után, még a tizenkét tanítvány előtt: dicsőséges angyalokat láttak, akik vigasztalóan szóltak hozzájuk, majd maga Krisztus jelent meg előttük, békességet hirdetve nekik e szavakkal: „Legyetek üdvözölve! Ők pedig odamentek hozzá, megragadták a lábát, és leborultak előtte”. És annak ellenére,

IMóv
14,21-24

IMóv 15,1

Lk 8,2-3

Mt 28,9

Néhány mindenkit érintő sajátosságokról

hogy ilyen módon nem tehetünk jót Krisztussal, aki felmagasztaltatott állapotában messze távol áll attól, hogy jótéteményeinkre szorulna, mégis lehetséges vele jót cselekednünk most is éppúgy, mint ők annakidején. Mert bár Krisztus nincs közöttünk, hagyott maga helyett másokat, akik a neki szánt jótéteményekben részesülhetnek, és ezek a szegények. Krisztus még mindig szegény az Ő tagjaiban, azért aki nekik adakozik, az Úrnak ad kölesönt. Ő ugyanis azt mondja, hogy amit az emberek velük tesznek, arra úgy tekint majd, mint-ha vele tették volna.

Az Izsákkal összeházasulandó Rebeka kétségkívül figyelemre méltó jelképe az egyháznak az Úr Jézusnak eljegyzett állapotában. A jótétemények gyakorlása által kapott férjet Ábrahám szolgája imádsága szerint, aki azt kérte, hogy a szűznek, Izsák jövődöbéli feleségének ez legyen a megkülönböztető jegye. Ennek révén jutott Krisztus ismeretére Kornéliusz is, aki „Egész háza népével együtt kegyes és istenfélő ember volt, aki sok alamizsnát osztogatott a népnek, és szüntelenül könyörgött Istenhez. ... az Isten angyala bemegy hozzá, és megszólítja: »Kornéliusz!« Ő pedig rátekintett, és megrémülve kérdezte: »Mi az, Uram?« Erre az angyal ezt mondta neki: »Imádságaid és alamizsnáid emlékeztetőül feljutottak az Isten elé. Most azért küldj embereket Joppéba, és hívasd magadhoz azt a Simont, akit Péternek is hívnak”. A fejezet folytatásából meg tudhatjuk, hogyan jelentette ki Isten neki és családjának Krisztust a Péter prédikációja által, mi módon szállt

ApCsel
10,2-5

MIT CSELEKEDJUNK E MUNKA ELŐMENETELÉÉRT

le rájuk a Szentlélek, betöltve szívüket örömmel és hálaadással.

Lehet, hogy egyesek tiltakozni fognak, azt mondván, hogy ha valakik lelki áldások és vigasztalások elnyerése reményében cselekszenek jól, öngazultságukat árulják el, mintha felajánlhatnának valamit Istennek, hogy jótéteményeit megvásárolják. Ilyen alapon viszont fel lehet hozni ezt az érvet bármilyen más feladattal szemben, és ki lehet zárni a törvény mindkét táblája által előírt külső kötelelességeinket. Az első tábla által előírt kötelelességek elvégzése alapján öngazult emberekben éppúgy felébrednek az elvárások, hogy Istentől valamit kapjanak, mint a második tábla által parancsolt dolgok kapásán; bizonyos tekintetben talán még erőteljesebben, mivel azok a kötelezettségek közvetlenül Istenre irányulnak, amiért aztán sokkal inkább el is várnak tőle valamit. Az öngazultság félelme miatt azonban nem hanyagolhatunk el semmiféle kötelezettséget sem. Emellett mindenkor tapasztalatom, hogy azok a leginkább öngazult hívők, akik kötelelességeik tekintetében nagyon is egyoldalúak: pontosan és sűrűn gyakorolják az első tábla által előírt külsőségeket, a második tábla dolgaiban viszont hanyagok.

Rendkívül nagy áldások előjele lenne, ha ebben az országban Isten népe oda jurna, hogy a szeretet jótéteményeiben is olyan szorgalmas legyen, mint az imádkozásban, a prédikációk hallgatásában, az éneklésben, a vallásos összejövetelekben és konferenciákban. Ennél hathatósabb eszköz a szeretet Istenének a földre hozására nincs

Néhány mindenkit érintő sajátosságról

egy sem. A bennünket szerető, felmagasztaltott Megváltó előtt oly kedves lenne e dolog, hogy úgyszólván rögtön alászállna mennyei trónusáról, hogy sátorát felállítva az emberek között: a földön, velük együtt lakozzék. Emlékezetem szerint nem olvastam a Szentlélek olyan kitöltetéséről, ami hosszú időn át tartott volna, csak olyan esetben, amelyben e kötelességeket buzgón gyakorolták. Tudvalevő, hogy így történt ez a Szentlélek hatalmas kiárasztásakor is Jeruzsálemben, az apostolok idejében. Hasonlóképpen történt a legutóbbi időben is, a szászországi jelentős ébredésben, amely a híres Franck professzor fáradozásainak köszönhetően indult el, és tart immár több mint harminc éve, áldásos hatást gyakorolva a világ sok részére. Kezdeté és folytatása egyaránt a szeretetszolgálat csodálatos gyakorlásának köszönhető. Elképzelhető, hogy az a rendkívüli áldás, amit Isten Whitfield úrra árasztott, valamint a munkáját koronázó, Istentől való siker szintén abból származik, hogy bőségesen kivette részét a jótékonyági célok megvalósításában. Az Írás előre megjelenti, hogy a Szentléleknek az utolsó időkben való kiárasztásakor Isten népe felettébb nagy igyekezetet fog tanúsítani a jó cselekvésében: „Nem nevezik többé a bolondot nemesnek, és a gazembert sem mondják tisztességesnek. ... De a nemes lelkű nemesen gondolkodik, és kitart a nemes dolgok mellett” (az angol szöveg szerint a 'nemes' kifejezés helyén 'liberal' áll, ami magyarul bőkezűt jelent – ford. megj.).

Ha a hívő nép között minden kötelesség te-

Ézs 32,5.8

MIT CSELEKEDJÜNK MUNKÁK ELŐMENE TELÉÉRT

kintetében a megújulást kívánjuk munkálni, nagyon alkalmas, és számos szentírási példa által ajánlott eszköze ennek a hívők Istennel való szövetségének ünnepélyes és nyilvános megújítása. Kétségkívül nagyot lendítene előre az ébredésen a mi országunkban, ha Isten népe gyülekezeteiben általánosan bevezetnék ezt a gyakorlatot. Lelkipásztoraik elkészíthetnének egy fogadalmvázlatot, amelyben kifejezetten megemlítenék azokat a kötelezettségeket, amelyekben az illető gyülekezetek tagjai a leginkább hajlamosak a mulasztásra, azokat a bűnöket, amelyek eddig rájuk a legjellemzőbbek, vagy amelyek által őket a leginkább fenyegeti az a veszély, hogy Isten Lelkének munkáját megakadályozzák vagy elutasítsák. Miután az ügyet teljességgel a nép elé tárták és megmagyarázták, elegendő alkalmat adva a mérlegelésre, írassák alá a fogadalmat mindazokkal, akik alkalmasak annak megértésére. Ha végül egy ima- és böjtnapon mindannyian összegyülekeznek az Úr színe előtt az Ő házában, és ezt vállalják mint az Úrnak tett saját fogadalmukat, ezáltal a keresztyén gyülekezetek egy önmagában is nagyon szép dolgot cselekednének, ami Istennek tisztességet, nekik pedig nagy lelki hasznot jelentene. Ezt a gyakorlatot nagy áldások követték Skóciában, aminek következtében Isten jelenlétének áldott jelei és Lelkének jelentős kiadásai megsokasodtak, úgy, amint arról bennünket a *Fulfillment of the Scripture* (Az Írás beteljesedik) című könyv szerzője írása ötödik kiadásának 186. oldalán értesít. Egy népet akkor kell megragadni, amikor jó lelkiállapotban van,

Néhány mindenkét érintő sajátosságról

amikor komoly hitbéli hatások alatt van, különben számtalan kifogással és akadékoskodással fog előállni.

Még egy dolgot szeretnénk megemlíteni, amely, ha Isten tovább akarja vinni, nagy hasznára lehet az ébredésnek: javasolom, hogy egyike a bostoni lelkipásztoroknak, akik közel vannak a nyomdához, és minden tartományból könnyen elérhetőek a hírekkel, havonta vagy kéthetente adjanak ki egy beszámolót az eseményekről és az ébredés menetéről. A tapasztalat azt mutatja, hogy azok a tudósítások, amelyek az Úr hatalmának és kegyelmének bizonyos helyen történő és figyelemre méltó munkáiról szólnak, erőteljesen felkeltik, és lekötik más helyeken élő emberek figyelmét. Nagyon nagy kár, hogy csak kevés eszköz által terjedhet gyorsan, átfogó módon és bizonyosan ezeknek a dolgoknak a híre, és kár lenne, ha az ország csak a köztulajdonban levő hírközlés lassú, részrehajló, kétes tájékoztatásaira és hamis beállításaira lenne utalva.

Amit elterveztem, íme (remélem, hogy Isten segítségével) befejeztem. Nagy igyekezettel végeztem munkámat, mert úgy tűnik nekem, hogy Isten olyan áldott idővel ajándékoz meg bennünket egy általános megújulás kibontakoztatására, amilyen még Új-Angliában nem volt. Rendkívül sajnálatos lenne, ha azért vallanánk kudarcot egy ilyen dicsőséges ügyben, mert nem ismerjük fel sem lehetőségeinket, sem a hátráltató tényezőket, helytelen utakon akarjuk elérni céljainkat, vagy nem fogjuk fel, hogy Isten milyen utakon szeretne megajándékozni. Az isteni Gondviselés fe-

lettrébb dicsőséges intézkedése lesz, ha tetszeni fog Istennek, hogy áldását adja minden eszközre, amely által ez az ország felismeri az ébredés művében az Ő kezét; dicsőséges hatalmának és kegyelmének teljes és szabad elismerésére juttat el mindeneket, arra készítetve őket, hogy egy szívvel és lélekkel, valamint megfelelő eszközökkel, egyesülve törekedjenek e munka terjesztésére. Öröndetes jelzés lesz ez, hogy Isten egyházára nagy és dicsőséges dolgok köszöntenek, melyek alapján joggal reméljük, hogy hamar eljön Krisztus, és amint Igéjében megígérte, megalapítja a földön az országát, a világosságnak, szentségnek, békességnek és örömnök birodalmát. Ámen. Jöjj, Uram Jézus!

Életrajzi ismertető

1703. október 5-én születik a Connecticut állambeli Windsorban Timothy Edwards lelkész egyetlen gyermekeként.
- 1716-ban, még nem egészen tizenhárom évesen elkezd tanulmányait a Yale Egyetemen.
- 1720-tól teológiát tanul.
- 1723-ban bölcsészdoktorrá avatják, majd a következő évben, ugyancsak a Yale Egyetemen tanítani kezd.
- 1727-ben olyan lelki élmény éri, amely teljesen megváltoztatja szemléletét: felismeri Isten mindenható erejét, kegyelmét és tőle való függését.
1727. február 15-én a massachusettsi Northampton kongregacionalista gyülekezetet megválasztja lelkészének, nagyapja Solomon Stoddard utódjaként.
- 1728-ban elveszi feleségül a New Haven-i Sarah Pi-errepointot. Harmincéves házasságuk alatt tizenkét gyermekük születik.
- 1735 és 1737 között ígéhirdetéseire nyomán gyülekezetében nagy lelki ébredés indul el, melynek híre elterjed az egész országban. Huszonhárom éves lelkészi szolgálata alatt írja meg a következő műveit:

Narrative of Surprising Conversions (Meglepő megtérésekről szóló beszámoló), *Five Discourses on the Soul's Eternal Salvation* (Öt értekezés a lélek örök megváltásáról), *Thoughts on the Revival* (Ébredés az egyházban, Fordította: Ifj. Adorján Kálmán, Koinónia, 2001), *Religious Affections* (Vallásos érzelmek).

1750-ben összeütközésbe kerül feletteseivel, mert szigorítani akar a gyülekezeti tagság követelményein, melyeken a nagyapja enyhített, illetve nem hajlandó kiszolgáltatni a szentségeket (elsősorban az úrvacsorát) a meg nem tért híveknek. Végül felszólítják, hogy hagyja el egyházközségét.

1751-ben Stockbridge-be, egy kis határ menti faluba költözik, hogy missziói munkát végezzen az indiánok és a telepesek között. Itt írja meg a következő legfontosabb filozófiai és teológiai írásait: *Freedom of the Will* (A szabad akarat), *The Christian Doctrine of Original Sin Defended* (Az eredendő bűn keresztyén tanításának védelme), *The Nature of True Virtue* (Az igaz erény természete), *The End for which God Created the World* (Mivégre teremtette Isten a világot)

1757-ben meghívják, hogy foglalja el a College of New Jersey (jelenleg a princetoni egyetem) elnöki tisztességét, melyet hosszas habozás után végül elfogad.

1758 januárjában, amikor megérkezik Princeton városába, beoltják himlő ellen, de egy másodlagos fertőzés következtében március 22-én meghal.

Tartalom

Előszó	5
I. RÉSZ ISTEN DICSŐSÉGES MŰVE	9
I. szakasz Hatásai alapján ítéljük meg e munkát	11
II. szakasz Az Írás szabálya szerint ítéljük	15
III. szakasz Az egészet ne egy rész alapján ítéljük meg	39
IV. szakasz A munka természete általánosságban	56
V. szakasz A munka természete egy meghatározott eset tükrében	66
VI. szakasz A munka rendkívül dicsőséges voltáról	82
II. RÉSZ AMELY RÁMUTAT ARRÁ, HOGY MINDENKI TARTÓZIK E MUNKÁT ELISMERNI, ÖRÖMMEL FOGADNI, ÉS ANNAK ELŐMENETELÉN MUNKÁLKODNI	91
I. szakasz A közömbösség veszélyei	93

II. szakasz	
Úgy tűnik, hogy az utolsó napok diesősége	
Amerikában fog elkezdődni	101
III. szakasz	
Veszélyes dolog, ha valaki e munkát	
nem ismeri el	109
IV. szakasz	
Az uralkodók, lelkipásztorok és minden rendű	
ember kötelessége támogatni e munkát	127
III. RÉSZ	
AMELY RÁMUTAT ARRRA, HOGY E MUNKA	
BUZGÓ VÉGGZŐIT VAGY RÉSZESEIT MILYEN	
SOK ESETBEN RÁGALMAZTÁK	149
IV. RÉSZ	
AMELY RÁMUTAT ARRRA, HOGY MILYEN	
DOLGOKAT KELL HELYESBÍTENÜNK VAGY	
KERÜLNÜNK E MUNKA VÉGZÉSÉBEN ÉS	
MAGATARTÁSUNKBAN	191
I. szakasz	
A lelki gőg	201
II. szakasz	
A helytelen alapelvek elsajátítása	230
III. szakasz	
A lelki tapasztalatok felőli tudatlanság	270
IV. szakasz	
Mások bírálata	294
V. szakasz	
A nem-lelkésziek intéseivel járó tévedések	308
VI. szakasz	
Isten énekekkel való dieséretéhez	
kapcsolódó hibák	317

V. RÉSZ	
AMELY RÁMUTAT ARRRA, HOGY MIT	
KELL CSELEKEDNI E MUNKA	
ELŐMENETELÉÉRT	327
I. szakasz	
Törekedjünk a botránykövek elmozdítására ...	329
II. szakasz	
Mit kell tennünk, hogy e munkát még	
közvetlenebbül előmozdítsuk	337
III. szakasz	
Néhány mindenkit érintő sajátosságról	357
Életrajzi ismertető	381